

Harmonizacija financijskog izvještavanja malih i srednje-velikih poduzeća u zakonodavnom procjepu

Jelečević, Katarina

Postgraduate specialist thesis / Završni specijalistički

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Economics and Business in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:145:320701>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-29**

Repository / Repozitorij:

[EFOS REPOSITORY - Repository of the Faculty of Economics in Osijek](#)

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Ekonomski fakultet u Osijeku
Sveučilišni specijalistički studij Računovodstvo, revizija i analiza

Katarina Jelečević

**HARMONIZACIJA FINANCIJSKOG
IZVJEŠTAVANJA MALIH I SREDNJE-VELIKIH
PODUZEĆA U ZAKONODAVNOM PROCJEPU**

Specijalistički rad sveučilišnog specijalističkog studija

Osijek, 2024.

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Ekonomski fakultet u Osijeku

Sveučilišni specijalistički studij Računovodstvo, revizija i analiza

Katarina Jelečević

**HARMONIZACIJA FINANCIJSKOG
IZVJEŠTAVANJA MALIH I SREDNJE-VELIKIH
PODUZEĆA U ZAKONODAVNOM PROCJEPU**

Specijalistički rad sveučilišnog specijalističkog studija

JMBAG:

e-mail: kjelecevic@efos.hr

Mentor: prof. dr. sc. Ivo Mijoč

Osijek, 2024.

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek
Faculty of Economics in Osijek
University Specialist Study Accounting, Revision and Analysis

Katarina Jelečević

**HARMONIZATION OF FINANCIAL REPORTS REGARDING
SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES IN THE
LEGISLATIVE GAP**

final paper

Osijek, 2024.

IZJAVA
O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI,
PRAVU PRIJENOSA INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA,
SUGLASNOSTI ZA OBJAVU U INSTITUCIJSKIM REPOZITORIJIMA I
ISTOVJETNOSTI DIGITALNE I TISKANE VERZIJE RADA

1. Kojom izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je specijalistički rad isključivo rezultat osobnoga rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu. Potvrđujem poštivanje nepovredivosti autorstva te točno citiranje radova drugih autora i referiranje na njih.
2. Kojom izjavljujem da je Ekonomski fakultet u Osijeku, bez naknade u vremenski i teritorijalno neograničenom opsegu, nositelj svih prava intelektualnoga vlasništva u odnosu na navedeni rad pod licencom Creative Commons Imenovanje – Nekomercijalno – Dijeli pod istim uvjetima 3.0 Hrvatska.
3. Kojom izjavljujem da sam suglasan da se trajno pohrani i objavi moj rad u institucijskom digitalnom repozitoriju Ekonomskoga fakulteta u Osijeku, repozitoriju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15).
4. Izjavljujem da sam autor predanog rada i da je sadržaj predane elektroničke datoteke u potpunosti istovjetan s dovršenom tiskanom verzijom rada predanom u svrhu obrane istog.

Ime i prezime studenta: Katarina Jelečević

JMBAG:

OIB: 00399414534

e-mail za kontakt: jelecevic.katarina@gmail.com

Naziv studija: Poslijediplomski specijalistički studij Računovodstvo, revizija i analiza

Naslov rada: Harmonizacija financijskog izvještavanja malih i srednje-velikih poduzeća u zakonodavnom procjepu

Mentor rada: prof. dr. sc. Ivo Mijoč

U Osijeku 15. ožujka 2024. godine

Potpis _____

Harmonizacija financijskog izvještavanja malih i srednje-velikih poduzeća u zakonodavnom procjepu

SAŽETAK

Mala i srednja poduzeća (MSP) čine znatan dio gospodarske aktivnosti u većini zemalja, a njihova uloga varira sukladno razvoju gospodarstva. Upravo zbog njihove važnosti u gospodarstvu, doneseni su posebni standardi financijskog izvještavanja za mala i srednja poduzeća. Cilj rada je razumijevanje problema i izazova s kojima se suočavaju hrvatski poduzetnici pri izradi financijskih izvještaja. Budući da se mali i srednji poduzetnici suočavaju s brojnim izazovima, neophodno im je pružiti podršku i pomoć u smislu financijskog izvještavanja. Neki od izazova odnose se na ograničene resurse, ponajviše u vidu financijskih sredstava, međutim, tu su i problemi s radnom snagom i tehnološkom infrastrukturom. Poslovanje pojedinih poslovnih subjekata uređeno je nacionalnim propisima države, njezinim zakonskim okvirima i standardima. Upravljanje financijama i financijsko izvještavanje za MSP često predstavljaju izazovnu sredinu, stvarajući potrebu za podrškom i strategijama koje bi olakšale poslovanje MSP-a i poticale njegov rast. Nacionalni i međunarodni računovodstveni standardi trenutačno nisu u potpunosti prilagođeni specifičnim potrebama MSP-a, posebno onima koji posluju na inozemnim tržištima. U Europskoj uniji (EU) postoji zajednički okvir za financijsko izvještavanje, koji se primjenjuje na većinu zemalja članica. Međutim, unatoč zajedničkom okviru, nije svaka zemlja članica obvezna primjenjivati iste računovodstvene standarde. Činjenice upućuju na to da velik broj nacionalnih i međunarodnih računovodstvenih rješenja upozorava na problem neprilagođenosti postojećeg sustava financijskog izvještavanja potrebama malih i srednjih poduzeća. Europska unija nastoji rješavati ove izazove kroz suradnju između država članica i harmonizaciju računovodstvenih standarda. Hrvatski odbor za standarde financijskog izvještavanja aktivno radi na usklađivanju nacionalnih standarda s međunarodnima, težeći harmonizaciji kako bi se olakšala integracija MSP-a na europsko i globalno tržište. Računovodstvena harmonizacija ključan je korak prema postizanju dosljednosti i usporedivosti financijskih izvještaja u području financijskog izvještavanja.

Ključne riječi: Europska unija, financijski izvještaji, harmonizacija, mala i srednja poduzeća, financijsko izvještavanje.

Harmonisation of financial reports regarding small and medium-sized enterprises in the legislative gap

ABSTRACT

Small and medium-sized enterprises (SMEs) account for a considerable part of economic activity in most countries, and their role varies according to the development of the economy. Precisely because of their importance in the economy, special accounting standards have been adopted for small and medium-sized enterprises. The aim of the paper is to understand the problems and challenges that Croatian entrepreneurs face in the preparation of financial statements. Since small and medium-sized enterprises face numerous challenges, it is necessary to provide them with support and assistance in terms of financial reporting. Some of the challenges relate to limited resources, mainly in the form of financial resources, but there are also problems with the workforce and technological infrastructure. The activities of individual companies are subject to the national regulations of the state, its legal frameworks and standards. Economic management and reporting for SMEs is often a challenge, creating a need for support and strategies that would facilitate the operations of SMEs and promote their growth. National and international accounting standards are currently not fully adapted to the specific needs of SMEs, especially those operating in foreign markets. In the European Union (EU), there is a common accounting framework, which applies to most member states. However, despite the common framework, not every member state is obliged to use the same accounting standards. The facts suggest that a variety of national and international accounting solutions point to the problem that the existing accounting system is not fully adapted to the needs of small and medium-sized enterprises. The European Union is trying to solve these challenges through cooperation between Member States and harmonisation of accounting standards. The Croatian Accounting Standards Committee is actively working on aligning national standards with international ones, seeking harmonisation to facilitate the integration of SMEs on the European and global market. The harmonisation of accounting is a key step towards achieving consistency and comparability of financial statements in the field of financial reporting.

Keywords: European Union, financial statements, harmonization, small and medium-sized enterprise, financial reporting.

SADRŽAJ:

1. UVOD	1
1.1. Problem i predmet istraživanja	1
1.2. Svrha i ciljevi istraživanja.....	2
1.3. Definiranje radnih hipoteza.....	3
1.4. Metode istraživanja.....	4
1.5. Struktura specijalističkog završnog rada	5
2. MALA I SREDNJA PODUZEĆA U REPUBLICI HRVATSKOJ	6
2.1. Klasifikacija malih i srednjih poduzeća u Republici Hrvatskoj.....	6
2.2. Uloga i značaj malih i srednjih poduzeća u Republici Hrvatskoj	9
2.3. Financijski izvještaji za mala i srednja poduzeća u Republici Hrvatskoj	12
2.4. Financijsko izvještavanje za mala i srednja poduzeća u doba globalizacije.....	13
2.5. Varijacije u financijskom izvještavanju za mala i srednja poduzeća u državama na području Europe.....	14
3. HARMONIZACIJA MEĐUNARODNOG RAČUNOVODSTVENOG SUSTAVA	20
3.1. Međunarodni standardi financijskog izvještavanja.....	20
3.2. Hrvatski standardi financijskog izvještavanja – HSFI.....	24
3.3. Uloga Direktive 2013/34 EU u harmonizaciji financijskih izvještaja u EU-u.....	25
4. DOPRINOS HARMONIZACIJE I STANDARDIZACIJE.....	27
4.1. Pozitivne i negativne strane harmonizacije financijskog izvještavanja u globaliziranom poslovnom svijetu	28
4.2. Glavni mehanizmi harmonizacije financijskog izvještavanja.....	29
4.3. Vizija unaprjeđenja financijskog izvještavanja za mala i srednja poduzeća u Republici Hrvatskoj.....	30
5. ISTRAŽIVANJE	33
5.1. Metodologija istraživanja.....	33

5.2. Instrumenti istraživanja.....	33
5.3. Struktura uzorka za istraživanje harmonizacije financijskih izvještaja	34
5.4. Zadovoljstvo korisnika trenutačnim računovodstvenim sustavom i standardima financijskog izvještavanja	36
5.5. Stav korisnika o nacionalnim standardima financijskog izvještavanja.....	38
5.6. Stav korisnika o Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja.....	39
5.7. Izazovi u praktičnoj primjeni Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja	40
5.8. Percepcija edukacijske podrške u usvajanju i primjeni Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja.....	42
5.9. Stajalište o postojećoj kvaliteti i transparentnosti Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja.....	43
5.10. Analiza vjerodostojnosti poslovnog uspjeha poduzeća kod primjene Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja.....	44
5.11. Mišljenje korisnika o kvaliteti financijskog izvještavanja u Republici Hrvatskoj	45
5.12. Primjenjivost Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja u malim i srednje- velikim poduzećima	47
5.13. Ispitivanje korisnika o preferencijama u primjeni financijskih izvještajnih standarda	49
5.14. Doprinosi harmonizacije financijskih izvještaja	52
5.15. Stav ispitanika o jedinstvenom računovodstvenom sustavu	53
5.16. Stavovi ispitanika o najizazovnijem aspektu primjene MSFI-ja	55
5.17. Utjecaj primjene Međunarodnih standarda financijskog poslovanja na međunarodno poslovanje	56
5.18. Stavovi o primjeni MSFI-ja za mala i srednja poduzeća	59
5.19. Uloga stručnog kadra u procesu harmonizacije financijskog izvještavanja	61
5.20. Zaključci provedenog istraživanja	63
6. RASPRAVA	66
7. ZAKLJUČAK.....	69
POPIS LITERATURE.....	72

POPIS GRAFIKONA	74
POPIS SLIKA.....	75
POPIS TABLICA	75
POPIS KRATICA	76

1. UVOD

U uvodnom dijelu završnog rada, definirani su sljedeći elementi: 1) problem i predmet istraživanja, 2) svrha i ciljevi istraživanja, 3) postavljene su radne hipoteze, 4) opisane su metode istraživanja i 5) predstavljena je struktura specijalističkog završnog rada.

1.1. Problem i predmet istraživanja

Ovaj rad analizira probleme s kojima se hrvatski poduzetnici susreću pri sastavljanju financijskih izvještaja, s posebnim naglaskom na financijsko izvještavanje malih i srednjih poduzeća. Financijsko izvještavanje ima značajnu ulogu u informiranju dionika o financijskom stanju i performansama poduzeća, ali se isto tako financijsko izvještavanje suočava i s brojnim izazovima koji mogu utjecati na njegovu kvalitetu i usporedivost. U radu će se provesti analiza problema s financijskim izvještavanjem u Republici Hrvatskoj te problemi MSP-a koji proizlaze iz zakonskih okvira. Kako bi se identificirali izazovi koji utječu na kvalitetu financijskih izvještaja MSP-a u Republici Hrvatskoj, preispitat će se složenost zakonodavnog okvira i razmotriti standardizacija, potencijali financijskih stručnjaka, stanje financijskih resursa i informacijska infrastruktura.

Financijski su izvještaji temelj i primarni izvor relevantnih podataka u postupcima poslovnog odlučivanja – za direktore, menadžere, dioničare, potencijalne ulagače i ostale interesne skupine. Promjene na suvremenom tržištu zahtijevaju stalnu prilagodbu i izmjene u organizaciji poslovanja, što zahtijeva dodatne troškove i resurse. Menadžment organizacije, stoga, mora biti pravovremeno informiran kako bi se shodno tome pripremio na postojanje i nadolazak novonastalih okolnosti. S tim u vezi, postavlja se pitanje važnosti računovodstva i financijskog izvještavanja u malim i srednjim poduzećima. Informacijski manjak u poslovnom subjektu, kao i višak, može dovesti do nemogućnosti obrade velikog broja podataka i siromašnih komunikacijskih kanala, što dovodi do loših poslovnih odluka. U procesu donošenja poslovnih odluka posebno se ističe važnost financijskih izvještaja budući da unutarnjim i vanjskim korisnicima pružaju bitne podatke za donošenje odluka.

Upravo zbog toga, ističu se važnost harmonizacije procesa financijskog izvještavanja i važnost računovodstvenih standarda; s ciljem dobivanja kvalitetnih, transparentnih i usporedivih

informacija. Harmonizacijom računovodstvene regulative unutar različitih zemlja nastoji se povezati usporedivost računovodstvenih praksi da bi se zadovoljile gospodarske, financijske i druge informacijske potrebe unutarnjih korisnika, posebno ulagača i zajmodavaca. U ovim procesima najvažniju ulogu ima standardizacija procesa, kojom se postiže međunarodna usklađenost s ciljem globalizacije u računovodstvu.

1.2. Svrha i ciljevi istraživanja

Svrha istraživanja je identificirati, analizirati i razumjeti probleme i izazove s kojima se hrvatski poduzetnici suočavaju pri sastavljanju financijskih izvještaja, posebno u kontekstu malih i srednjih poduzeća.

Ciljevi istraživanja:

- C1: Pružiti relevantne informacije i spoznaje radi poboljšanja financijskog izvještavanja i podrške poduzetnicima u stvaranju kvalitetnih izvještaja.
- C2: Identificirati specifične probleme i izazove s kojima se hrvatski poduzetnici suočavaju pri sastavljanju financijskih izvještaja, uključujući nedostatak znanja, složenost zakonodavnog okvira, nedostatak resursa i kompleksnost sustava izvještavanja.
- C3: Analizirati posebne izazove u financijskom izvještavanju te identificirati specifične potrebe i prepreke s kojima se suočavaju mala i srednja poduzeća.
- C4: Prikupiti stavove, iskustva i mišljenja hrvatskih poduzetnika, računovođa i stručnjaka radi dobivanja šireg uvida u probleme financijskog izvještavanja.
- C5: Istražiti nedostatke u Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja (HSFI) u odnosu na Međunarodne standarde financijskog izvještavanja (MSFI) za mala i srednja poduzeća.

1.3. Definiranje radnih hipoteza

U svrhu ostvarivanja ciljeva rada i obrazlaganja problema istraživanja, postavljeno je osam istraživačkih hipoteza:

- H1: Harmonizacija financijskih izvještaja znatno doprinosi poboljšanju poslovanja poduzeća.
- H2: Postoji nedovoljna harmonizacija trenutnog računovodstvenog sustava i standarda financijskog izvještavanja u Republici Hrvatskoj.
- H3: Postoji nezadovoljstvo Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja (HSFI) među ispitanicima, što upozorava na potrebu za daljnjim prilagodbama kako bi oni bolje odgovarali njihovim specifičnim potrebama.
- H4: Kompleksnost Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja ima velik utjecaj na nezadovoljstvo korisnika.
- H5: Nedostatak standardizacije financijskog izvještavanja otežava usporedbu financijskih podataka među malim i srednje-velikim poduzećima u Republici Hrvatskoj.
- H6: Međunarodni standardi financijskog izvještavanja pogodni su za uporabu malim i srednje-velikim poduzećima.
- H7: Mala i srednje-velika poduzeća u Republici Hrvatskoj suočavaju se s izazovima nedostatka financijske stručnosti u pravilnom primjenjivanju zakonodavnih zahtjeva za financijsko izvještavanje.
- H8: Nedostatak resursa uključujući financijske, ljudske i tehničke resurse, prepreka je u postizanju visoke kvalitete financijskih izvještaja malih i srednje-velikih poduzeća.

U svrhu provjere hipoteza i donošenja odluka o njihovom prihvaćanju ili odbijanju, primijenit će se rezultati dobiveni analizom odgovora na ispunjenu anketu. Na temelju pažljive analize prikupljenih podataka, razmotrit će se rezultati i donijeti zaključci o istinitosti postavljenih hipoteza.

1.4. Metode istraživanja

Za provođenje istraživanja harmonizacije financijskog izvještavanja malih i srednje-velikih poduzeća u zakonodavnom procijepu rabe se podaci prikupljeni istraživanjem različite dostupne literature u obliku knjiga, znanstvenih radova, prethodno objavljenih istraživanja s internetskih stranica, te zakoni i uredbe koji propisuju klasifikaciju malih i srednje-velikih poduzeća. Za sustavno prikupljanje relevantnih podataka, primijenjeni su pristupi opisani u nastavku.

Deskriptivna metoda: postupak uključuje prikupljanje postojećih podataka – literature, zakonskih propisa, standarda i regulatornih dokumenata – da bi se precizno opisali problemi i izazovi s kojima se poduzetnici suočavaju pri sastavljanju financijskih izvještaja. Deskriptivna istraživanja mogu pružiti osnovu za prepoznavanje nedostataka u zakonodavnom okviru i razumijevanje trenutnog stanja.

Anketa: provodeći ankete među malim i srednje-velikim poduzetnicima u Republici Hrvatskoj, mogu se prikupiti kvantitativni podaci o njihovim iskustvima i izazovima vezanima za financijsko izvještavanje. Ankete omogućuju prikupljanje širokog raspona informacija različitih poduzetnika i kvantifikaciju odgovora.

Analiza zakonodavnog okvira: provođenje analize zakonodavnog okvira i usporedba nacionalnih standarda financijskog izvještavanja s međunarodnim standardima može pomoći u prepoznavanju nedostataka i razlika. Ova metoda uključuje proučavanje relevantnih zakonskih propisa, regulativa i smjernica kako bi se prepoznale prepreke i izazovi s kojima se poduzetnici suočavaju.

Komparativna metoda: omogućuje analizu i usporedbu sličnosti ili razlika među različitim pojmovima ili događajima. Ovaj pristup doprinosi dubljem razumijevanju njihovih karakteristika, međuodnosa i konteksta, čime se otvara prostor za temeljitiju analizu i tumačenje rezultata.

Kombinacija različitih metoda istraživanja može pružiti sveobuhvatan uvid u utjecaj Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja na poslovanje malih i srednje-velikih poduzeća.

1.5. Struktura specijalističkog završnog rada

Završni rad podijeljen je na sedam poglavlja. U uvodnom dijelu rada određeni su problem, predmet, svrha, ciljevi, hipoteze i metode proučavanja te je pojašnjena struktura specijalističkog završnoga rada.

U drugom dijelu rada definiraju se kriteriji razvrstavanja veličine poduzeća, analizirajući relevantne zakonske odredbe i uspoređujući ih s praksom drugih europskih zemalja. Razmatra se značaj malih i srednje-velikih poduzeća u hrvatskom gospodarstvu, istražujući njihov doprinos ekonomiji, zaposlenosti i inovacijama. Posebna pažnja posvećuje se financijskom izvještavanju za mala i srednje-velika poduzeća, obuhvaćajući vrste financijskih izvještaja i posebnosti njihove pripreme. Analizira se i financijsko izvještavanje u kontekstu globalizacije, istražujući izazove i prilike koje se pojavljuju u globalnom tržišnom okruženju.

U trećem poglavlju objasnit će se struktura Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja za mala i srednja poduzeća te osnovne razlike između međunarodnih i hrvatskih standarda financijskog izvještavanja. Također će se obrazložiti uloga Direktive 2013/34 EU u harmonizaciji financijskih izvještaja unutar Europske unije.

U četvrtom dijelu opisuje se perspektiva budućeg razvoja izvještavanja, utjecaj harmonizacije i standardizacije na njega, prednosti i nedostaci procesa harmonizacije, kao i područja mogućih usklađenja nacionalne i međunarodne računovodstvene regulative za mala i srednja poduzeća.

Peto poglavlje predstavlja empirijski dio rada, u kojem je iscrpno opisano provedeno istraživanje o harmonizaciji financijskog izvještavanja malih i srednjih poduzeća. Ovaj dio obuhvaća iscrpan prikaz metodologije primijenjene u istraživanju uključujući upotrijebljena sredstva i načine prikupljanja podataka. Također, pruža pregled rezultata istraživanja i zaključke koji proizlaze iz dobivenih podataka.

Rasprava obuhvaća šesto poglavlje završnog rada, pružajući dublje analize i tumačenja prikupljenih podataka. Nakon rasprave slijedi zaključak koji sažima ključne nalaze i donosi konačne tvrdnje završnog rada.

2. MALA I SREDNJA PODUZEĆA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Mala i srednja poduzeća u Republici Hrvatskoj ključna su u oblikovanju lokalnog gospodarstva, suočavajući se s izazovima poput financijskih ograničenja i tržišne konkurencije. Različitim inicijativama i politikama, država potiče inovacije i razvoj poduzetničkog okruženja, prepoznajući važnost ovog sektora za održivi gospodarski razvoj i zapošljavanje u zemlji. Praćenje promjena, poticanje inovacija i stvaranje poticajnog okvira za poslovanje malih i srednjih poduzeća ključno je za jačanje njihova konkurentskog položaja na tržištu i doprinos općem ekonomskom blagostanju zemlje.

2.1. Klasifikacija malih i srednjih poduzeća u Republici Hrvatskoj

Klasificiranja poduzeća ima za svrhu razvrstati poduzeća prema zadanim kriterijima kako bi se definirala prava i obveze određenog poslovnog subjekta, kao i odredbe koje se na njih primjenjuju. Kriteriji klasifikacije poduzeća mogu biti kvantitativni – temeljeni na numeričkim vrijednostima poput broja zaposlenika i prihoda te kvalitativni – koji se temelje na svojstvima i značajkama poduzeća koja se ne izražavaju numerički, već su subjektivne prirode. Često se kombiniraju kvantitativni i kvalitativni kriteriji kako bi se pružila sveobuhvatnija slika poduzeća, što omogućuje bolje razumijevanje i važnost određenog poslovnog subjekta u gospodarstvu. Navedeni kriteriji klasifikacije prikazani su u tablici 1.

Tablica 1: Kriteriji klasifikacije poduzeća prema kvantitativnim i kvalitativnim obilježjima

KVANTITATIVNI	KVALITATIVNI
Broj zaposlenih	Grana industrije
Ukupni prihod	Tržišni udio
Ukupna aktiva	Javna odgovornost
	Kotiranje na tržištu kapitala
	Pravni status
	Vlasnička struktura
	Broj kupaca i dobavljača

Izvor: Žager, K. i suradnici (2009:12).

U Republici Hrvatskoj se veličina poduzeća može razvrstati prema Zakonu o računovodstvu (ZOR), ali i prema Zakon o poticanju razvoja malog gospodarstva i direktivi Europske unije. Svi navedeni akti, kao temeljni kriterij klasifikacije malih i srednjih poduzeća, imaju kvantitativne pokazatelje. Navedenu tvrdnju potvrđuje klasifikaciju poduzeća prema Zakonu o računovodstvu, koja kao osnovni kriterij ima sljedeće pokazatelje: (i) iznos ukupne aktive, (ii) iznos prihoda i (iii) prosječan broj radnika tijekom poslovne godine. Pokazatelji za razvrstavanje utvrđuju se prema financijskim izvještajima poduzetnika na zadnji dan poslovne godine koja prethodi poslovnoj godini za koju se sastavljaju financijski izvještaji. Shodno navedenim kriterijima ZOR-a, poduzeća se razvrstavaju na: mikro, mala, srednja i velika.

Kriteriji klasifikacije poduzetnika mogu se mijenjati ili prilagođavati u skladu s promjenama u propisima i zakonodavstvu. Sukladno propisanoj veličini poduzeća, primjenjuju se i odredbe Zakona o računovodstvu (NN, 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20, 114/22, 82/23), kojima je uređeno računovodstvo poduzetnika, financijsko izvještavanje, revizija i provođenje drugih oblika nadzora. U tablici 2 prikazana je klasifikacija poduzeća prema Zakonu o računovodstvu.

Tablica 2: Klasifikacija poduzeća prema Zakonu o računovodstvu

KRITERIJ	MIKRO	MALI	SREDNJI	VELIKI
UKUPNA AKTIVA	350.000,00 €	4.000.000,00 €	20.000.000,00 €	Prelaze dva od tri uvjeta za srednje
PRIHODI	700.000,00 €	8.000.000,00 €	40.000.000,00 €	
BROJ RADNIKA	10	50	250	

Izvor: Zakon o računovodstvu NN 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20, 114/22, 82/23

Uz Zakon o računovodstvu, postoje i drugi zakoni koji propisuju kriterije za određivanje veličine poduzeća u Republici Hrvatskoj. Naprimjer, Zakon o poticanju razvoja malog gospodarstva donesen je s ciljem uređivanja poticajnih mjera koje promiču razvoj malog i srednjeg poduzetništva. Zakon o poticanju razvoja malog gospodarstva ovlašten je za uspostavljanje propisa koji određuju kriterije za određivanje malih i srednjih poduzeća u Republici Hrvatskoj. Na temelju propisanih kriterija, poduzeća se razvrstavaju prema broju zaposlenih i godišnjem prometu, ili bilanci. Kako bi određeno poduzeće bilo svrstano u MSP (malo i srednje poduzeće), moraju biti zadovoljena barem dva od triju navedenih kriterija. U

tablici 3 prikazana je klasifikacija poduzeća prema Zakonu o poticanju razvoja malog gospodarstva.

Tablica 3: Klasifikacija poduzeća prema Zakonu o poticanju razvoja malog gospodarstva

KRITERIJ	MIKRO	MALI	SREDNJI
UKUPNA AKTIVA	2.000.000,00 €	10.000.000,00 €	43.000.000,00 €
PRIHODI	2.000.000,00 €	10.000.000,00 €	50.000.000,00 €
BROJ RADNIKA	10	50	250

Izvor: Zakon o poticanju razvoja malog gospodarstva, NN 29/02, 63/07, 53/12, 56/13, 21/16

Prema Zakonu o poticanju razvoja malog gospodarstva (NN 29/02, 63/07, 53/12, 56/13, 121/16), srednji subjekti imaju manje od 250 radnika, ostvaruju godišnji poslovni prihod u iznosu protuvrijednosti do 50.000.000,00 eura ili imaju ukupnu aktivu ako su obveznici poreza na dobit, odnosno imaju dugotrajnu imovinu ako su obveznici poreza na dohodak, u iznosu protuvrijednosti do 43.000.000,00 eura.

Kako bi se financijsko izvještavanje uskladilo s računovodstvenom direktivom Europske unije (2013/34/EU), utvrđeni su kriteriji za klasifikaciju malih i srednjih poduzeća. Aktualni kriteriji za tu klasifikaciju uključuju broj zaposlenih, ukupan prihod i vrijednost imovine. U tablici 4 prikazana je klasifikacija poduzeća prema direktivi Europske unije (2013/34).

Tablica 4: Klasifikacija poduzeća prema direktivi Europske unije (2013/34)

KRITERIJ	MIKRO	MALI	SREDNJI/VELIKI
UKUPNA AKTIVA	350.000,00 €	4.000.000,00 €	20.000.000,00 €
PRIHODI	700.000,00 €	8.000.000,00 €	40.000.000,00 €
BROJ RADNIKA	10	50	250

Izvor: Direktiva 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013.

Prema Direktivi 2013/34 Europske unije, srednja poduzeća su ona poduzeća koja premašuju kriterije postavljene za mala poduzeća, ali ne ispunjavaju zahtjeve za klasifikaciju kao velika poduzeća.

Koji se kriteriji primjenjuju za klasifikaciju poduzeća u određenoj zemlji, ovisi o njezinoj gospodarskoj razvijenosti, kao i osobitostima njezine ekonomije. Svaka zemlja članica EU-a treba uvesti Direktivu u nacionalno zakonodavstvo, a tumačenje i primjena klasifikacije

poduzeća mogu varirati među različitim državama članicama. Kako bi se postigla harmonizacija financijskih izvještaja, nužno je uspostaviti jedinstveni kriterij klasifikacije poduzeća. Utvrđivanjem jedinstvenog kriterija klasifikacije omogućuje se usporedivost financijskih izvještaja različitih poduzeća unutar istog sektora ili putem različitih sektora i različitih zemalja. Također, strukturiranjem jedinstvenog kriterija na tržištu postigla bi se jedinstvenost i transparentnost, što bi osiguralo veću stabilnost i povjerenje u financijskom okruženju. Uspostavljanje jedinstvenog kriterija klasifikacije zahtijeva usklađenost i suradnju svih sudionika ovog procesa, kao i vladinih organizacija. Proces usklađivanja složen je i zahtijeva vrijeme, resurse i znanje. Harmonizacijom kriterija za klasifikaciju olakšalo bi se poslovanje, potaknulo bi se ulaganje i donošenje informiranih odluka, što pridonosi ekonomskom razvoju i stabilnosti na regionalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini.

2.2. Uloga i značaj malih i srednjih poduzeća u Republici Hrvatskoj

Radi stjecanja dubljeg uvida u važnost malih i srednje-velikih poduzeća u Republici Hrvatskoj i njihove ključne uloge u poticanju gospodarskog razvoja, očuvanju stabilnosti, unaprjeđenju konkurentnosti i poticanju zapošljavanja – u nastavku je prikazana tablica 5, koja obuhvaća ključne pokazatelje za 2021. i 2022. godinu uključujući broj poduzeća, ukupan broj zaposlenih, ostvaren prihod i ulaganja malih i srednje-velikih poduzeća.

Tablica 5: Broj poduzeća, zaposlenost, ukupan prihod i investicije u 2021. i 2022. godini

Ključni pokazatelji	Mali	Mali	PROMJENA	%
	2021.	2022.		
Broj poduzetnika	12.678	14.102	1.424	11,2
Broj zaposlenih	253.253	266.262	13.009	5,1
Broj dobitaša	11.330	12.751	1.421	12,5
Broj gubitaša	1.348	1.351	3	0,2
Broj investitora	3.378	3.614	236	7
Broj uvoznika	5.047	5.664	617	12,2
Broj izvoznika	5.539	6.067	528	9,5
UKUPNI PRIHODI	27.633.275.892	33.340.120.437	5.706.844.545	20,7
UKUPNI RASHODI	25.787.535.170	30.855.015.078	5.067.479.908	19,7
DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	1.501.950.802	2.009.347.479	507.396.677	33,8
Dobit razdoblja	2.032.860.691	2.648.130.737	615.270.046	30,3
Gubitak razdoblja	530.909.889	638.783.258	107.873.369	20,3

Prihodi od prodaje u inozemstvu	4.887.663.740	6.153.116.681	1.265.452.941	25,9
Uvoz (uključuje i stjecanje) u razdoblju	3.736.750.236	4.732.138.339	995.388.103	26,6
Bruto investicije samo u novu dugotrajnu imovinu	535.569.750	698.306.681	162.736.931	30,4

Izvor: FINA statistika, sistematizacija autorice (2023. godina)

Tablica 5 prikazuje važnost malih poduzeća i tendenciju rasta malih poduzeća. Usporede li se podaci o broju malih poduzeća u 2021. u odnosu na 2022. godinu, vidljivo je da se broj malih poduzetnika povećao za 1.424 (11,2 %). Također je vidljiv i porast broja zaposlenih. Prema podacima proizlazi da je u 2021. godini bilo 253.253 zaposlenih, dok je u 2022. godini 266.262 zaposlenih, što čini porast od 13.009 (5,1 %). Prikazano povećanje broja malih poduzeća i rast zaposlenosti može imati povoljan utjecaj na gospodarski razvoj, stvaranje radnih mjesta i konkurenciju na tržištu. Istovremeno je u 2022. u odnosu na 2021. godinu ostvareno povećanje prihoda za 5.706.844.545 eura, od čega je porast prihoda od prodaje u inozemstvu veći za 1.265.452.941 eura. Usprkos znatnim promjenama uvjeta poslovanja zbog pandemije COVIDA-19, ovaj sektor pokazao je otpornost i sposobnost prilagodbe. Općenito gledajući, podaci prikazuju pozitivan rast, ekonomsku aktivnost i ulaganja u razvoj poslovanja, pa je tako broj investicija u dugotrajnu imovinu veći u 2022. godini za 162.736.931 eura, odnosno zabilježen je porast od 30,4 %. Iz prikazanih podataka vidljiva je važnost malih poduzeća u hrvatskom gospodarstvu i shodno tome, nužno je osigurati podršku i poticaje za daljnji razvoj ovih ključnih sudionika gospodarstva.

U nastavku su prikazani usporedni podaci za srednja poduzeća u promatranom razdoblju između 2021. i 2022. godine. Tablica 6 prikazuje pregled i analizu odabranih pokazatelja poslovanja srednjih poduzeća u Republici Hrvatskoj.

Tablica 6: Broj poduzeća, zaposlenost, ukupan prihod i investicije u 2021. i 2022. godini

Ključni pokazatelji	Srednji	Srednji	PROMJENA	%
	2021.	2022.		
Broj poduzetnika	1.589	1.753	164	10,3
Broj zaposlenih	176.105	186.708	10.603	6
Broj dobitaša	1.409	1.597	188	13,3
Broj gubitaša	180	156	-24	-13,3
Broj investitora	810	869	59	7,3

Broj uvoznika	874	950	76	8,7
Broj izvoznika	1.079	1.203	124	11,5
UKUPNI PRIHODI	24.623.222.437	29.652.483.012	5.029.260.575	20,4
UKUPNI RASHODI	23.021.075.689	27.273.778.910	4.252.703.221	18,5
DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	1.365.742.126	2.006.646.003	640.903.877	46,9
Dobit razdoblja	1.615.263.154	2.223.660.315	608.397.161	37,7
Gubitak razdoblja	249.521.027	217.014.312	-32.506.715	-13
Prihodi od prodaje u inozemstvu	5.972.123.838	7.603.189.061	1.631.065.223	27,3
Uvoz (uključuje i stjecanje) u razdoblju	4.782.953.317	5.757.899.191	974.945.874	20,4
Bruto investicije samo u novu dugotrajnu imovinu	680.176.881	766.569.406	86.392.525	12,7

Izvor: FINA statistika, sistematizacija autorice (2023. godina)

Analizom prikazanih podataka o važnosti srednjih poduzeća na hrvatsko gospodarstvo, utvrđeno je da je došlo do povećanja broja srednjih poduzeća – s 1.589 u 2021. na 1.753 u 2022. godini – što je povećanje za 164 poduzeća (10,3 %). Broj zaposlenih znatno je porastao – sa 176.105 u 2021. na 186.708 u 2022. godini, odnosno porast broja zaposlenih u ovom sektoru je 10.603 (6 %). Općenito, svi prikazani i analizirani podaci za srednja poduzeća upućuju na pozitivan trend u poslovanju srednjih poduzeća u razdoblju između 2021. i 2022. godine i na pozitivan rast i razvoj ovog oblika poduzeća. Također, povećanje prihoda od prodaje u inozemstvu – s 5.972.123.838 eura u 2021. godini na 7.603.189.061 eura u 2022. godini i porast od 1.631.065.223 eura (27,3 %) uz porast uvoza (uključujući stjecanje) za 974.945.874 eura (20,4 %) impliciraju na znatan rast u međunarodnom poslovanju srednjih poduzeća. Također, u 2022. godini razvidno je povećanje bruto ulaganja u dugotrajnu imovinu za 86.392.525 eura (12,7 %) odnosno sa 680.176.881 eura u 2021. godini na 766.569.406 eura što prikazuje kontinuirani rast i razvoj ovih poduzeća. Dakle, srednja poduzeća ključna su u gospodarstvu, pridonoseći rastu, zaposlenosti i inovacijama, a što potvrđuju i prikazani podaci u tablici 6. Dobiveni podaci prikazuju značaj malih i srednjih poduzeća u razvoju gospodarstva, stoga bi vlade pojedinih država trebale stvoriti pozitivnija okruženja za njihov snažniji razvoj, a harmonizacija financijskog izvještavanja jedan je od ključnih elemenata u tom procesu.

2.3. Financijski izvještaji za mala i srednja poduzeća u Republici Hrvatskoj

Direktiva 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. godine utvrđuje temeljne odredbe koje se primjenjuju na godišnje financijske izvještaje poduzeća, pa se tako u Poglavlju 2, čl. 4 navodi: „Godišnji financijski izvještaji čine složenu cjelinu i za sva poduzeća obuhvaćaju, najmanje, bilancu, račun dobiti i gubitka i bilješke uz financijski izvještaj.“ Mala i srednja poduzeća u Republici Hrvatskoj obvezna su sastavljati financijske izvještaje prema Zakonu o računovodstvu. Zakon o računovodstvu (NN 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20, 114/22, 82/23) propisuje pravila i postupke vezane za računovodstvo, financijsko izvještavanje i reviziju u Republici Hrvatskoj. Financijski izvještaji koje sastavljaju mala i srednja poduzeća u Republici Hrvatskoj, prema Zakonu o računovodstvu, obuhvaćaju:

- **bilancu** – prikazuje imovinu, obveze i vlasničku strukturu poduzeća u određenom razdoblju
- **račun dobiti i gubitka** – prikazuje prihode, rashode, dobit ili gubitak poduzeća u određenom razdoblju
- **izvještaj o novčanim tokovima** – prikazuje priljeve i odljeve novčanih sredstava poduzeća u određenom razdoblju
- **izvješće o promjenama kapitala** – prikazuje promjene u kapitalu poduzeća tijekom određenog razdoblja. Ovaj izvještaj pruža podatke o izvorima i uporabi kapitala, pokazuje kako se kapital mijenjao tijekom vremena i daje uvid u različite transakcije i događaje koji su utjecali na kapital poduzeća.
- **bilješke uz financijske izvještaje** – pružaju dodatne podatke i objašnjenja o stavkama u financijskim izvještajima.

Financijski izvještaji za mala poduzeća imaju posebne olakšice u izvještavanju, što znači da mali poduzetnici nisu obvezni sastavljati izvještaje o novčanom toku i promjenama kapitala. Ove olakšice imaju svrhu pojednostavljivanja procesa izvještavanja za mala poduzeća, što dovodi do smanjenja administrativnog tereta i troškova povezanih s izvještavanjem. Obvezna financijska izvješća za MSP propisana su člankom 19. Zakona o računovodstvu (ZOR).

2.4. Financijsko izvještavanje za mala i srednja poduzeća u doba globalizacije

Velike promjene u načinu poslovanja događaju se tijekom posljednjih nekoliko desetljeća. Globalizacija – koja obuhvaća slobodan protok roba, kapitala i ljudi – postala je nadmoćna u svim aspektima gospodarske aktivnosti. Proces globalizacije nije obuhvatio samo velika poduzeća, već u njemu aktivno sudjeluje i znatan broj malih i srednjih poduzeća, kojima globalizacija otvara mogućnosti širenja poslovanja na svjetsko tržište. Za mala i srednja poduzeća, globalizacija ima niz prednosti i izazova. Prednosti uključuju pristup novim tržištima, mogućnost širenja poslovanja i povećanje profita. Međutim, suočavaju se s izazovima poput konkurencije na globalnom tržištu, prilagodbe različitim pravnim zahtjevima, standardima i propisima i raspoloživosti financijskih sredstava za internacionalizaciju. Kako bi se omogućio nesmetan protok u poslovanju na globalnoj razini, nužno je provesti brojne harmonizacije i standardizacije procesa. Jedna od važnih sastavnica ovih procesa je harmonizacija izvještavanja za mala i srednja poduzeća.

Financijsko izvještavanje poduzeća uređeno je različitim zakonima i propisima u nacionalnim okvirima. Tako pojedine zemlje za mala poduzeća imaju posebne nacionalne standarde računovodstvene regulative, dok su u drugim zemljama i dalje isti standardi za financijsko izvještavanje za mala, srednja i velika poduzeća uključujući i poduzeća od javnog interesa. Ovi izazovi često otežavaju međunarodnu razmjenu informacija, s obzirom na to da standardi i formati financijskih izvještaja variraju među zemljama. Mnogobrojni su čimbenici koji utječu na oblikovanje modela financijskog izvještavanja (sustav oporezivanja, ekonomsko i političko okruženje, pravni sustav, izvori financiranja, naobrazba stanovništva i dr.), pri čemu, dakako, veličina poduzeća ima važan utjecaj na izabrani računovodstveni model izvještavanja. (Žager i Dečman, 2015:73). Karakteristike poslovanja malih i srednjih poduzeća odražavaju se i na njihove svojevrsne potrebe za informacijama, koje se razlikuju od potreba velikih društava. Osim toga, MSP se suočava s pojačanim izazovima i troškovima pri prikupljanju, obradi i predstavljanju informacija. Ovaj je problem velika prepreka za male poduzetnike, stoga je neophodno pronaći sveobuhvatna i prilagođena rješenja koja će uzeti u obzir osobite potrebe svake zemlje i regije. Postizanje jednakosti na tržištu za male poduzetnike ključno je za podršku njihovu održivom rastu i uspjehu.

2.5. Varijacije u financijskom izvještavanju za mala i srednja poduzeća u državama na području Europe

Raznolikost pristupa u primjeni standarda financijskog izvještavanja u različitim zemljama na međunarodnom tržištu odražava različite regulativne okvire za sastavljanje financijskih izvještaja. Varijacije u financijskom izvještavanju za mala i srednja poduzeća u državama na području Europe odnose se na različite pravne i računovodstvene standarde koji se primjenjuju na financijsko izvještavanje MSP-ova u različitim zemljama Europe.

MSP-ovi su važan pokretač gospodarstva u Europi, a da bi se olakšalo njihovo financijsko izvještavanje i osigurala transparentnost i usporedivost financijskih informacija, mnoge zemlje usvojile su ili prilagodile standarde i smjernice oblikovane za MSP. Izmjene uključuju pojednostavljene računovodstvene postupke i manji broj obveznih izvještaja, s ciljem smanjivanja troškova i opterećenja pripreme financijskih izvještaja za MSP.

Radi poboljšanja transparentnosti i usporedivosti financijskih izvještaja poduzeća diljem svijeta, doneseni su Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (MSFI), koji podrazumijevaju globalni skup računovodstvenih standarda za pripremu financijskih izvještaja tvrtki i organizacija diljem svijeta. Međunarodni standardi financijskog izvještavanja za mala i srednja poduzeća (MSFI za MSP) razvijeni su da bi se olakšalo usklađivanje financijskog izvještavanja MSP-a. Međutim, iako postoji trud za usklađivanjem i dalje ima razlika u primjeni i tumačenju tih standarda na razini svake države. U tablici 7 prikazani su pregledi primjene MSFI-ja kod nekotirajućih poduzeća u zemljama na području Europe. Tablica prikazuje raznolikost pristupa u primjeni MSFI-ja u različitim zemljama s obzirom na kategoriju poduzeća i dopuštenje upotrebe MSFI-ja u konsolidiranim i pojedinačnim izvještajima. Također je napravljena usporedba primjene MSFI-ja u zemljama članicama Europske unije i onih koje nisu članice, ali se nalaze na području Europe.

Tablica 7: Pregled primjene MSFI-ja po zemljama na području Europe

ZEMLJA	NEKOTIRAJUĆA DRUŠTVA / MALA I SREDNJA PODUZEĆA	
	Članica Europske unije	Nije članica Europske unije
Albanija		MSFI-ji propisani za financijske institucije, podružnice međunarodno registriranih matičnih društava i velika društva
Austrija	MSFI dopušten u konsolidiranim izvještajima, zabranjen u pojedinačnim	
Belgija	MSFI-ji obavezni u konsolidiranim izvještajima banaka i kreditnih institucija koje ne kotiraju na burzi, a zabranjeni za pojedinačne izvještaje	
Bjelorusija		MSFI-ji propisani za banke
Bosna i Hercegovina		MSFI dopušten u konsolidiranim izvještajima, a zabranjen u pojedinačnim izvještajima
Bugarska	MSFI-ji propisani za financijske institucije i za velika društva s ograničenom odgovornošću, a dopušteni za ostala društva	
Cipar	MSFI obvezan za sve	
Crna Gora		MSFI-ji obvezni za sve
Češka	MSFI-ji su dopušteni u konsolidiranim izvještajima. Poduzeća koja pripadaju skupini koja priprema svoje konsolidirane financijske izvještaje prema MSFI-ju, a koje je usvojio EU, smiju primjenjivati MSFI koji je usvojio EU i za svoje pojedinačne financijske izvještaje.	
Danska	MSFI dopušten i za pojedinačne i konsolidirane izvještaje	
Estonija	Propisani za kreditne institucije, osiguravajuća društva, financijska holding-društva i investicijska društva; za ostala su društva dopušteni	
Finska	MSFI dopušten i u konsolidiranim i u pojedinačnim izvještajima	
Francuska	MSFI dopušten u konsolidiranim izvještajima, zabranjen u pojedinačnim	
Grčka	MSFI dopušten za revizorske konsolidirane i pojedinačne izvještaje	

Hrvatska	MSFI-ji obvezni za sve financijske institucije, velika poduzeća, subjekte od javnog interesa, a dopušteni za ostale	
Irska	MSFI dopušten i u konsolidiranim i u pojedinačnim izvještajima	
Island		MSFI dopušten i u konsolidiranim i pojedinačnim izvještajima
Italija	MSFI dopušten u konsolidiranim izvještajima, osim za mikropoduzeća. MSFI također dopušten za pojedinačne izvještaje, osim za mikropoduzeća i osiguravajuća društva	
Latvija	MSFI obvezan za sve fin. institucije, nije dopušten za ostala društva	
Lihtenštajn		MSFI-ji su dopušteni u konsolidiranim i u pojedinačnim izvještajima društva
Litva	MSFI standardi obvezni su za neke financijske institucije, dok su za druge dopušteni	
Luksemburg	MSFI dopušten, uz uvjet odobrenja u većini slučajeva. Kreditne institucije i osiguravajuće kuće mogu birati između nacionalnih standarda i MSFI-ja, dok su ostala društva obvezna primjenjivati nacionalne standarde.	
Mađarska	MSFI-ji dopušteni i za konsolidirane i za pojedinačne financijske izvještaje društva. Zahtijevaju financijske izvještaje usklađene s nacionalnim računovodstvenim standardima.	
Malta	MSFI-ji dopušteni za sva poduzeća	
Moldavija		MSFI obvezan za sve
Nizozemska	MSFI-ji dopušteni i u konsolidiranim i u pojedinačnim financijskim izvještajima društva	
Norveška	MSFI-ji dopušteni i u konsolidiranim i u pojedinačnim financijskim izvještajima društva	
Njemačka	MSFI-ji dopušteni i za konsolidirane i za pojedinačne financijske izvještaje društva. Zahtijevaju financijske izvještaje usklađene s nacionalnim računovodstvenim standardima	

Poljska	MSFI obvezan za konsolidirane izvještaje banke i za društva koja se prijavljuju na burzu i čije ga matice primjenjuju. MSFI-ji su zabranjeni u pojedinačnim financijskim izvještajima ostalih društava	
Portugal	MSFI obvezan za konsolidirane izvještaje banaka i financijskih institucija, zabranjen za ostale. MSFI je dopušten za društva čije ga matice primjenjuju, zabranjen za ostale	
Rumunjska	MSFI-ji se primjenjuju za konsolidirane financijske izvještaje banaka, a dopušteni su za konsolidirane financijske izvještaje društava koja su se prijavila na burzu ili čije ga matično društvo primjenjuje. MSFI je dopušten za pojedinačne izvještaje za društva koja su se prijavila na burzu ili čije ga matično društvo primjenjuje, dok je zabranjen za ostala društva.	
Makedonija		MSFI-ji nisu dopušteni
Slovačka	MSFI obvezan za sve	
Slovenija	MSFI obvezan za financijske institucije, dopušten za ostala društva	
Srbija		MSFI obvezan za sve
Španjolska	MSFI-ji dopušteni u konsolidiranim izvještajima, ali zabranjeni u pojedinačnim izvještajima poduzeća.	
Švedska	MSFI-ji dopušteni u konsolidiranim izvještajima, ali zabranjeni u pojedinačnim izvještajima poduzeća.	
Švicarska		Ne primjenjuju MSFI
Ujedinjeno Kraljevstvo		MSFI-ji dopušteni u konsolidiranim izvještajima, ali zabranjeni u pojedinačnim izvještajima poduzeća

Izvor: Sistematizacija autorice prema Deloitte d. d.

Usporedbom podataka utvrđeno je da članstvo u Europskoj uniji nije ograničavajući čimbenik za primjenu MSFI-ja. Svaka zemlja ima određenu autonomiju u odabiru načina primjene i njihova uvođenja. Odabir primjene može ovisiti o različitim čimbenicima uključujući pravni okvir, potrebe industrije, tradiciju računovodstva i regulatorne zahtjeve. Naprimjer, neke

zemlje, poput Malte i Cipra, zahtijevaju obvezu primjene MSFI-ja za sve poslovne subjekte. U drugim zemljama, poput Danske, MSFI se primjenjuje i u konsolidiranim i u pojedinačnim izvještajima. Također, postoje zemlje, poput Francuske, gdje su MSFI-ji dopušteni samo u konsolidiranim, ali su zabranjeni u pojedinačnim izvještajima. Određene zemlje također zahtijevaju financijske izvještaje usklađene s nacionalnim računovodstvenim standardima, poput Njemačke i Mađarske. Švicarska je iznimka kod primjene standarda izvještavanja, s obzirom na to da primjenjuje vlastite nacionalne standarde poznate kao Švicarski računovodstveni standardi (*Swiss GAAP*). Osim toga, velika poduzeća u Švicarskoj često primjenjuju međunarodne standarde financijskog izvještavanja za konsolidirane izvještaje, zbog usklađenosti s međunarodnim standardima i bliske gospodarske suradnje s Europskom unijom.

U svakom slučaju, praksa se može razlikovati ovisno o vrsti društva, veličini i drugim čimbenicima. Problemi s različitim kriterijima primjene Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja u različitim europskim zemljama, stvaraju poteškoće u harmonizaciji financijskih izvještaja i stvaranju jedinstvenog tržišta, što potvrđuje nužnost daljnjih usklađivanja. Raznolikost u usvajanju Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja u različitim zemljama može se dodatno pripisati nekoliko ključnih čimbenika. Prvo, nacionalna zakonodavstva i tradicije imaju važnu ulogu, pa se MSFI-ji često primjenjuju samo za određene sektore ili kategorije poduzeća, u zemljama gdje je računovodstvo duboko ukorijenjeno u nacionalnoj regulativi. Drugo, zemlje s razvijenim tržištima kapitala često usklađuju svoje standarde s MSFI-jem kako bi privukle strane investitore i unaprijedile transparentnost i usporedivost financijskih izvještaja. Treće, dugogodišnja povijest vlastitih računovodstvenih standarda u nekim zemljama zahtijeva znatne promjene i prilagodbe pri usvajanju MSFI-ja. Na kraju, raznolikost se može pripisati različitim regulativnim okvirima i tijelima unutar zemalja, što dovodi do različitih pristupa, čak i unutar regionalnih organizacija poput Europske unije. Međudjelovanje navedenih čimbenika oblikuje različite putove usvajanja MSFI-ja širom svijeta.

Zemlje koje su velike ekonomske sile, kao i organizacije poput Europske unije, posjeduju veliku pregovaračku moć u procesu usvajanja Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja. Moć pregovaranja omogućuje im da utječu na odluke drugih zemalja i oblikuju globalnu prihvaćenost ovih standarda. Europska unija, s 27 država članica, ključna je u uređenju računovodstvenih pravila i standarda unutar svojeg područja. Unatoč različitim nacionalnim

zakonima, EU je usvojio različite zakonodavne alate da bi oblikovao ta pravila. Ovi alati uključuju uredbe, direktive, odluke, preporuke i mišljenja. Uredbe su obvezujuće za sve države članice i ne zahtijevaju dodatno prilagođavanje nacionalnim zakonima kako bi zaštitile svoje proizvođače od uvoza sličnih proizvoda iz trećih zemalja. EU donosi uredbe koje automatski stupaju na snagu u svim članicama, bez potrebe za dodatnim koracima na nacionalnoj razini. Direktive također obvezuju države članice, ali ostavljaju im određenu fleksibilnost u načinu uvođenja u svoje zakonodavstvo, što državama omogućuje da ih prilagode posebnim okolnostima. Odluke EU-a obvezujuće su za određene države ili entitete na koje se odnose, a ne za sve države članice. Preporuke i mišljenja EU-a neobvezujući su instrumenti koji služe kao smjernice i ne stvaraju pravnu obvezu. Unatoč obvezujućim direktivama, državama članicama omogućuje se primjena alternativnih pravila, što je uzrokovalo nejednaka tumačenja direktiva među zemljama članicama. Ovaj pristup prikazuje složenost uređenja financijskog izvještavanja u okruženju s različitim nacionalnim zakonodavstvima, iako je EU osnovan s ciljem stvaranja jedinstvenog europskog tržišta, što bi trebalo dovesti do harmonizacije financijskog izvještavanja.

Jačanje uloge Europske unije u usklađenosti i dosljednoj primjeni Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja među svojim članicama, ključno je za postizanje harmonizacije. Navedeno uključuje promicanje zajedničkih smjernica, standarda i tumačenja MSFI-ja kako bi se osigurala dosljedna primjena. Paralelno s tim, povećanje transparentnosti u procesu primjene MSFI-ja putem dijeljenja informacija i iskustava među državama članicama i objavljivanje smjernica i tumačenja, moglo bi smanjiti razlike u interpretaciji. Usporedba primjene MSFI-ja s nacionalnim računovodstvenim standardima pomaže u prepoznavanju i rješavanju razlika, dok ulaganje u izobrazbu računovođa, revizora i drugih stručnjaka osigurava pravilnu primjenu. Aktivno sudjelovanje poduzeća na tržištu, financijskih regulatora, revizorskih tvrtki i drugih relevantnih strana kontinuiranim sudjelovanjem u procesima usklađivanja i izražavanjem svojih stavova i potreba, postiže bolju usklađenost s MSFI-jem. Bitna sastavnica procesa harmonizacije je sustavna revizija i dopuna MSFI-ja u skladu s dinamičnim promjenama svjetskih gospodarskih aktivnosti. Sve zajedno može doprinijeti rješavanju problema s različitim kriterijima primjene MSFI-ja u Europi i potaknuti harmonizaciju financijskog izvještavanja, što će unaprijediti stvaranje jedinstvenog tržišta.

3. HARMONIZACIJA MEĐUNARODNOG RAČUNOVODSTVENOG SUSTAVA

Poduzeća diljem svijeta izrađuju financijske izvještaje u skladu s određenim nacionalnim računovodstvenim standardima. Unatoč prividnoj sličnosti u mnogim zemljama, raznoliki društveni, ekonomski i zakonski uvjeti u kojima posluju poduzeća, pridonose znatnim razlikama u pristupu financijskom izvještavanju. Ovi uvjeti utječu na definicije ključnih elemenata financijskih izvještaja uključujući imovinu, obveze, prihode i rashode. Osim toga, različite zemlje primjenjuju različite metode procjene vrijednosti tih elemenata, dodatno doprinoseći razilaženjima u financijskom izvještavanju.

Raznolike okolnosti stvaraju izazove za vanjske korisnike poput investitora i analitičara, koji se oslanjaju na vanjske financijske izvještaje da bi odluke donosili informirano. S obzirom na to, osnovano je tijelo poznato kao Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (IASB), koje je preuzelo važnu ulogu u procesu harmonizacije i standardizacije računovodstvenih praksi na globalnoj razini. Odbor se obvezao razviti sveobuhvatan skup računovodstvenih standarda s ciljem smanjenja razlika u pristupima i postizanja dosljednosti u računovodstvenim postupcima i pravilima vrednovanja. U svojem radu, IASB teži stvaranju okvira koji će potaknuti ujednačavanje i harmonizaciju računovodstva, olakšavajući usporedbu financijskih izvještaja među različitim zemljama i time podržati transparentnost i povjerenje na globalnom tržištu.

3.1. Međunarodni standardi financijskog izvještavanja

Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (MSFI) su skup standarda i tumačenja koje je propisao Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (IASB). Standardi čine temeljnu strukturu za izvještavanje o financijskom položaju poduzeća širom svijeta.

Prema t. 7. Uredbe Komisije EU 2023/1803 od 13. kolovoza 2023., ovi standardi obuhvaćaju:

- Međunarodne standarde financijskog izvještavanja (MSFI)
- Međunarodne računovodstvene standarde (MRS)
- Objašnjenja Povjerenstva za tumačenje međunarodnog financijskog izvještavanja
- Tumačenja bivšeg stalnog Odbora za tumačenja MRS-a – SIC.

Svi Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (MSFI) mogu se pronaći i preuzeti na internetskim stranicama Zakonodavstva EU-a. S pomoću standarda omogućuje se postizanje

dosljednosti i usklađenosti u financijskom izvještavanju diljem svijeta. Poduzeća koja usvajaju MSFI obvezna su pridržavati se ovih standarda kako bi osigurala transparentnost, usporedivost i stvorila povjerenje u izvještavanje o svojoj financijskoj izvedbi. Prvi Međunarodni standard financijskog izvještavanja (MSFI) objavljen je 2001. godine i označava početak primjene Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja. Do danas je izdan niz od 17 MSFI-ja, a svi se temelje na Međunarodnim računovodstvenim standardima (Uredba Komisije [EU] 2023/1803).

Do sada je IASB usvojio sljedeće Međunarodne standarde financijskog izvještavanja (MSFI):

- MSFI 1 – prva primjena Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja
- MSFI 2 – isplata s temelja dionica
- MSFI 3 – poslovna spajanja
- MSFI 4 – ugovori o osiguranju
- MSFI 5 – dugotrajna imovina namijenjena prodaji i ukinuti dijelovi poslovanja
- MSFI 6 – istraživanje i procjena vrijednosti mineralnih resursa
- MSFI 7 – financijski instrumenti: objava
- MSFI 8 – poslovni segmenti
- MSFI 9 – financijski instrumenti: klasificiranje i mjerenje
- MSFI 10 – konsolidirani financijski izvještaji
- MSFI 11 – zajednički dogovori
- MSFI 12 – objavljivanje udjela u drugim subjektima
- MSFI 13 – mjerenje fer vrijednosti
- MSFI 14 – regulatorna odgoda računa
- MSFI 15 – prihodi od ugovora s kupcima
- MSFI 16 – najmovi
- MSFI 17 – ugovori o osiguranju.

U MSFI su također integrirani sljedeći revidirani Međunarodni računovodstveni standardi:

- MRS 1 – prezentiranje financijskih izvještaja
- MRS 2 – zalihe
- MRS 7 – izvještaj o novčanom toku
- MRS 8 – računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogreške

- MRS 10 – događaji nakon izvještajnog razdoblja
- MRS 11 – ugovori o izgradnji
- MRS 12 – porezi na dobit
- MRS 14 – izvještavanje po segmentu
- MRS 16 – nekretnine, postrojenja i oprema
- MRS 17 – najmovi
- MRS 18 – prihodi
- MRS 19 – primanja zaposlenih
- MRS 20 – računovodstvo državnih potpora i državne pomoći
- MRS 21 – učinci promjena valutnih tečajeva
- MRS 23 – troškovi posudbe
- MRS 24 – objavljivanje povezanih strana
- MRS 26 – računovodstvo i izvještavanje o planovima mirovinskih primanja
- MRS 27 – konsolidirani i odvojeni financijski izvještaji
- MRS 28 – ulaganja u pridružena društva
- MRS 29 – financijsko izvještavanje u uvjetima hiperinflacije
- MRS 30 – objavljivanja u financijskim izvještajima banaka i sl. financijskih institucija
- MRS 31 – udjeli u zajedničkim ulaganjima
- MRS 32 – financijski instrumenti: prezentiranje
- MRS 33 – zarade po dionici
- MRS 34 – financijsko izvještavanje o međurazdobljima
- MRS 36 – umanjenje vrijednosti imovine
- MRS 37 – rezerviranja, nepredviđene obveze i nepredviđena imovina
- MRS 38 – nematerijalna imovina
- MRS 39 – financijski instrumenti: priznavanje i mjerenje
- MRS 40 – ulaganje u nekretnine
- MRS 41 – poljoprivreda.

Uz Međunarodne računovodstvene standarde (MRS) i Međunarodne standarde financijskog izvještavanja (MSFI), ključnu ulogu imaju i tumačenja Međunarodnog odbora za tumačenje računovodstvenih standarda (IFRIC) i Standardnog odbora za tumačenje (SIC). Trenutačno je objavljeno 15 tumačenja IFRIC-a (Uredba Komisije (EU) 2023/1803). U nastavku se prikazuje sadržaj IFRIC-a:

- IFRIC 1 – promjene u postojećim rezerviranjima za zbrinjavanje, obnavljanje i slične obveze
- IFRIC 2 – udjeli članova u zadružnim subjektima i slični instrumenti
- IFRIC 5 – prava na udjele u fondovima za zbrinjavanje, obnavljanje i sanaciju okoliša
- IFRIC 6 – obveze koje proizlaze iz sudjelovanja na određenom tržištu – otpad električne i elektroničke opreme
- IFRIC 7 – primjena pristupa prepravljaju u skladu s MRS-om 29 – financijsko izvještavanje u hiperinflacijskim gospodarstvima
- IFRIC 10 – financijsko izvještavanje za međurazdoblja i umanjenje vrijednosti imovine
- IFRIC 12 – ugovori o koncesijama za usluge
- IFRIC 14 – MRS 19 – ograničenje imovine planova definiranih primanja, minimalna potrebna financijska sredstva i njihova interakcija
- IFRIC 16 – zaštita neto ulaganja u inozemno poslovanje
- IFRIC 17 – raspodjela nenovčane imovine vlasnicima
- IFRIC 19 – podmirenje financijskih obveza vlasničkim instrumentima
- IFRIC 20 – troškovi uklanjanja jalovine u fazi proizvodnje površinskog kopa
- IFRIC 21 – pristojbe.

U nastavku su navedena tumačenja SIC-a. Zadaća SIC-a je pravodobno izrađivati smjernice o pitanjima u financijskom izvještavanju koja nisu precizno razmatrana u Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja (MSFI) ili Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS). Trenutačno je objavljeno pet tumačenja SIC-a:

- SIC-7 – uvođenje eura
- SIC-10 – državna pomoć – bez posebne povezanosti s poslovnim djelatnostima
- SIC-25 – porezi na dobit – promjene poreznog statusa subjekta ili njegovih članova
- SIC-29 – ugovori o koncesijama za usluge: objavljivanja
- SIC-32 – nematerijalna imovina – troškovi internetskih stranica.

3.2. Hrvatski standardi financijskog izvještavanja – HSFI

Na temelju odredbi članka 16., stavka 1. Zakona o računovodstvu (NN 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20, 114/22, 82/23) i članka 16. Pravilnika o načinu rada Odbora za standarde financijskog izvještavanja (NN 78/15 i 134/15), Odbor za standarde financijskog izvještavanja na svojoj je sjednici održanoj 28. veljače 2008. godine (NN 30/2008) donio Odluku o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja.

Ovi standardi rezultat su sustavnog pristupa uvođenju računovodstvenih normi usklađenih s međunarodnim standardima. Njihov su temelj domaća računovodstvena teorija i praksa, osiguravajući njihovu primjenu i korisnost u specifičnom okruženju Republike Hrvatske. Ujedno, Hrvatski standardi financijskog izvještavanja usklađeni su s odredbama Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja prateći smjernice IV. i VII. Direktive Europske unije.

Objavljivanje ovih standarda ima duboko utemeljen cilj. S obzirom na njihovu integriranost u nacionalni kontekst, Hrvatski standardi financijskog izvještavanja ne osiguravaju samo dosljednost u primjeni računovodstvenih načela, već pružaju nužnu prilagodljivost za posebnosti hrvatskog gospodarstva. Njihova se uloga proširuje i na poticanje transparentnosti, povjerenja i međunarodne usporedbe u financijskom izvještavanju, čime se olakšava integracija hrvatskih tvrtki na globalnoj razini. Hrvatski standardi financijskog izvještavanja zauzimaju ključno mjesto u uređivanju pitanja vezanih za financijske izvještaje, posebno onih namijenjenih vanjskim korisnicima. Njihova jednostavnost, jasan opseg i usklađenost s teoretskim i stručnim kriterijima suvremenog financijskog računovodstva, čine ih temeljnim alatom za tvrtke u Republici Hrvatskoj.

Osim što zadovoljavaju domaće smjernice, HSFI-ji su također usklađeni s visokim standardima Europske unije, pridonoseći njihovoj važnosti u međunarodnom kontekstu. Njihova primjena ne omogućava poduzećima samo ispunjavanje lokalnih regulatornih zahtjeva, već i pozicioniranje u skladu s europskim standardima pripreme, prezentacije i objave financijskih izvještaja. Njihova je osnovna svrha pružiti smjernice za sastavljanje i prezentiranje financijskih izvještaja, pomoći revizorima u stvaranju mišljenja o usklađenosti s Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja (HSFI) i olakšati korisnicima financijskih izvještaja tumačenje podataka i informacija sadržanih u financijskim izvještajima.

Odbor za standarde financijskog izvještavanja je do sada donio i objavio sljedeće standarde:

- HSFI 1 – financijski izvještaji
- HSFI 2 – konsolidirani financijski izvještaji
- HSFI 3 – računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogreške
- HSFI 4 – događaji nakon datuma bilance
- HSFI 5 – dugotrajna nematerijalna imovina
- HSFI 6 – dugotrajna materijalna imovina
- HSFI 7 – ulaganje u nekretnine
- HSFI 8 – dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prestanak poslovanja
- HSFI 9 – financijska imovina
- HSFI 10 – zalihe
- HSFI 11 – potraživanja
- HSFI 12 – kapital
- HSFI 13 – obveze
- HSFI 14 – prihodi
- HSFI 15 – rashodi
- HSFI 16 – vremenska razgraničenja
- HSFI 17 – poljoprivreda.

3.3. Uloga Direktive 2013/34 EU u harmonizaciji financijskih izvještaja u EU-u

Izrada Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (MSFI) započinje uzimanjem pravne stečevine Europske unije u obzir, što podrazumijeva kompleksnu mrežu propisa, zakona i smjernica uspostavljenih na razini Europske unije u području računovodstva. Nakon uspostave IV. i VII. Direktive EU, dolazi do znatnije harmonizacije financijskih izvještaja EU-a. Direktivama je usklađen sustav računovodstvenih načela i utvrđen je izgled financijskih izvještaja. Četvrta Direktiva propisuje najopširniji set računovodstvenih pravila unutar okvira EU-a, dok se Sedma Direktiva odnosi na konsolidirane financijske izvještaje i zahtijeva konsolidaciju za skupinu društava iznad određene veličine i reviziju.

Direktivama nije postignut očekivani stupanj usporedivosti financijskih izvještaja na razini EU-a te je 26. lipnja 2013. godine usvojena nova računovodstvena Direktiva 2013/34 EU o godišnjim financijskim izvještajima, konsolidiranim financijskim izvještajima i srodnim

izvještajima za određena društva, a čime je uređen način financijskog izvještavanja na razini EU-a. Prethodne Direktive često su bile opterećenje za srednja, mala, a posebno mikro društva, pa je nova Direktiva 2013/34 EU donesena s namjerom smanjenja administrativnog opterećenja i povećanja usporedivosti financijskog izvještavanja. Nova Direktiva sastavljena je od jedanaest poglavlja. Kategorije društava su proširene, dodana je nova kategorija, tzv. mikro društva, te se mijenja svota u kvantitativnim obilježjima za razredbu društava, pri čemu su kriteriji smanjeni u odnosu na prethodno propisane Direktive.

Prema novoj Direktivi 2013/34 EU, zadržava se obveza sastavljanja postojećih temeljnih financijskih izvještaja: bilance, računa dobiti i gubitka i bilješki uz financijske izvještaje koji trebaju istinito i objektivno prikazivati financijski položaj, tj. uspješnost poslovanja društva. Ako postoji potreba za konkretnijim informacijama, upisuju se bilješke uz financijske izvještaje s dodatnim i dopunskim podacima koji nisu prikazani u izvještajima. Prema novoj Direktivi, članice EU-a i dalje imaju mogućnost svim kategorijama društava omogućiti propisivanje ili utvrđivanje vrijednosti dugotrajne imovine prema revaloriziranim svotama, a učinci se evidentiraju u revalorizacijskim pričuvama. Također, dopušteno je i utvrđivanje vrijednosti financijskih instrumenata uključujući i derivativne instrumente prema fer vrijednosti.

4. DOPRINOS HARMONIZACIJE I STANDARDIZACIJE

Harmonizacija ima ključnu ulogu u globaliziranom poslovnom okruženju, gdje investitori, kreditni analitičari i drugi korisnici financijskih izvještaja zahtijevaju transparentnost i usporedivost podataka različitih poduzeća, bez obzira na njihovu geografsku poziciju. Uvođenjem međunarodnih računovodstvenih standarda, omogućena je veća usporedivost financijskih izvještaja na globalnoj razini, što olakšava donošenje odluka o investicijama i kreditiranju.

Standardizacija, s druge strane, osigurava dosljednost u primjeni računovodstvenih načela i praksi unutar pojedinačnih zemalja i poduzeća. To olakšava razumijevanje financijskih izvještaja, smanjuje mogućnosti za financijske manipulacije i povećava pouzdanost financijskih informacija. Primjena nacionalnih standarda, kao što su Hrvatski standardi financijskog izvještavanja (HSFI) za mala i srednja poduzeća, pruža okvir koji je prilagođen lokalnim zakonskim zahtjevima i osobitostima tržišta, istovremeno težeći usklađenosti s međunarodnim standardima.

Iako harmonizacija i standardizacija donose brojne prednosti, postoje izazovi u njihovu uvođenju, posebno za mala i srednja poduzeća (MSP). MSP-ovi često nailaze na poteškoće u prilagodbi složenim međunarodnim standardima, što zahtijeva dodatne resurse i stručnost. Stoga je važno razvijati i održavati računovodstvene standarde koji su pristupačni i primjenjivi na poduzeća svih veličina, pružajući fleksibilnost i podršku MSP-ovima u procesu financijskog izvještavanja.

Harmonizacija i standardizacija u računovodstvu ključni su za ostvarivanje transparentnosti, pouzdanosti i usporedivosti financijskih podataka na međunarodnoj razini. Iako mogu biti izazov za uvođenje, posebno među MSP-ovima, njihova je uloga neophodna u osiguravanju kvalitetnog financijskog izvještavanja koje podupire odlučivanje u dinamičnom globalnom gospodarstvu. Razvoj i prilagodba standarda koji su osjetljivi na potrebe lokalnih tržišta, dok se istovremeno nastoji održati globalna usklađenost, ostaje ključni zadatak za računovodstvene profesionalce i regulatorna tijela.

4.1. Pozitivne i negativne strane harmonizacije financijskog izvještavanja u globaliziranom poslovnom svijetu

U suvremenom poslovanju, važnost harmonizacije i standardizacije u računovodstvu neprestano raste, pružajući temelj za transparentnost, usporedivost i pouzdanost financijskih izvještaja. Harmonizacija je proces prilagodbe i usklađivanja različitih računovodstvenih praksi i standarda, s ciljem omogućavanja fleksibilnosti unutar računovodstvenih sustava. S druge strane, standardizacija se odnosi na uklanjanje raznovrsnih opcija unutar standarda za financijsko izvještavanje.

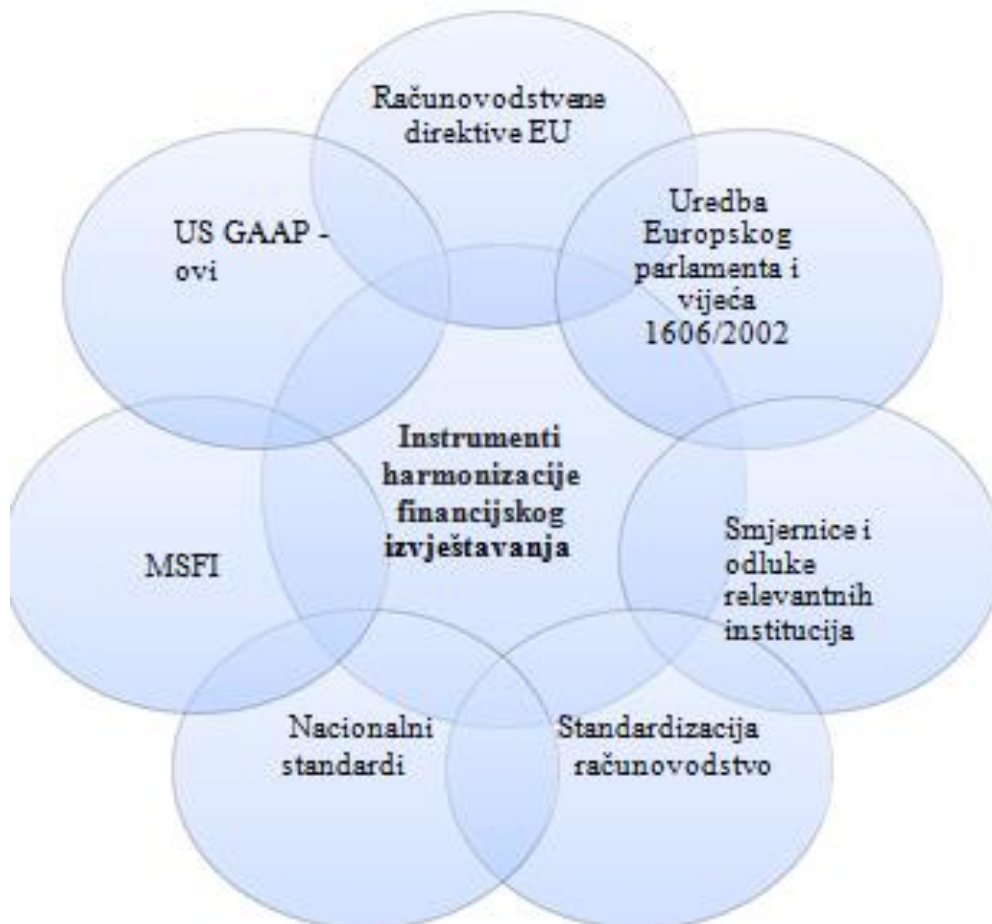
Cilj ove težnje prema usklađivanju je stvaranje jedinstvenog standarda koji će omogućiti dosljednost i usporedivost izvještaja financijskih rezultata među različitim entitetima, jer takav globalni pristup ima niz prednosti. U suvremenom svijetu, nadmoć globalizacije tržišnog kapitala postavlja ključne zahtjeve za usklađivanjem financijskih izvještaja na međunarodnoj razini. Ovaj trend potiče smanjenje troškova kotirajućih poduzeća na stranim burzama, postizanjem harmonizacije standarda. Različitosti u nacionalnim praksama financijskog izvještavanja stvaraju nesigurnost među potencijalnim investitorima, što često dovodi do povećanja cijena kapitala. Osim toga, olakšava se procjena vrijednosti poduzeća koja su predmet preuzimanja, a globalna kvaliteta računovodstvenih praksi doživljava znatan porast. Proces sastavljanja konsolidiranih financijskih izvještaja i njihove revizije također postaje pojednostavljen, pridonoseći većoj transparentnosti poslovanja na globalnom tržištu.

Unatoč ovim prednostima, važno je razmotriti i negativne strane harmonizacije financijskog izvještavanja. Nejednakosti u računovodstvenim praksama među različitim državama dovode do znatnih troškova u procesu umanjivanja tih razlika. Problemi u tumačenju standarda, primjena istih skupova standarda na poduzeća različitih veličina i poteškoće u njihovu adekvatnom prevođenju na nacionalni jezik, izazovi su s kojima se računovodstveni odjeli svakodnevno suočavaju. Pojednostavljena rješenja u složenim poslovnim situacijama mogu dovesti do nedostataka, dok su izmjene i dopune u standardima dodatni izvor komplikacija. Različita obilježja te gospodarska i politička situacija zahtijevaju prilagodbe radi odražavanja osobitosti financijskog izvještavanja. Stoga, usprkos očitim prednostima harmonizacije financijskog izvještavanja, da bi se postigao povoljan sustav koji osigurava transparentnost, usporedivost i povjerenje na međunarodnom tržištu, nužno je pažljivo tražiti ravnotežu između globalnih standarda i lokalne prilagodbe.

4.2. Glavni mehanizmi harmonizacije financijskog izvještavanja

Najvažniji mehanizmi za usklađivanje financijskog izvještavanja obuhvaćaju standarde prikazane slikom 1. Oni imaju ključnu ulogu u postizanju kompatibilnosti među različitim sustavima računovodstva.

Slika 1: Mehanizmi harmonizacije financijskog izvještavanja

Izvor: Žager, K., Smrekar, N., Oluić A., (2009:85)

Funkcija Direktiva EU-a omogućuje uspoređivanje financijskih izvještaja unutar zemalja Europske unije, gdje se izdvajaju IV. Direktiva i VII. Direktiva EU. IV. Direktiva EU bavi se problematikom godišnjih financijskih izvještaja, dok je VII. Direktiva usmjerena na konsolidirane financijske izvještaje. Uredba (EZ) br. 1606/2002 Europskog parlamenta i Vijeća o primjeni međunarodnih računovodstvenih standarda donesena je 2002. godine, a primjenjuje se od 1. siječnja 2005. godine (Žager, 1999:56). Navedenom Uredbom propisane su odredbe po kojima kotirajuća poduzeća unutar Europske unije sastavljaju konsolidirane financijske

izvještaje te su ih dužna primjenjivati i sastavljati prema MSFI-ju. Najveće napore pri harmonizaciji financijskih izvještaja ulažu organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD), Svjetska banka i velike svjetske burze. Doprinos harmonizaciji računovodstvenih regulativa odražava se u zahtjevima za specificiranjem određenih informacija u financijskim izvještajima, što nužno zahtijeva primjenu određenih standarda tijekom pripreme i prezentacije tih izvještaja. Time se postavlja standardizacija računovodstva kao nužan korak. Nacionalni standardi pružaju primarnu razinu standardizacije, dok je uspostavljanje općih, tj. zajedničkih računovodstvenih načela sekundarna razina standardizacije. Cilj ovih postupaka je stvaranje dosljednosti i transparentnosti u financijskom izvještavanju, olakšavajući procjenu financijskog položaja i performansi poduzeća. U konačnici, primjenom ovih standarda omogućuje se usporedivost financijskih izvještaja – kako unutar jedne zemlje, tako i među različitim državama, pridonoseći integraciji globalnog tržišta kapitala. Nacionalnim standardima uspostavlja se harmonizacija financijskog izvještavanja unutar neke zemlje. Međunarodni standardi financijskog izvještavanja standardi su s najširoom primjenom u svijetu, dok su drugi standardi s najširoom primjenom Američka računovodstvena načela (US GAAP–ovi) (Čevizović, 2009:28).

4.3. Vizija unaprjeđenja financijskog izvještavanja za mala i srednja poduzeća u Republici Hrvatskoj

Hrvatska ekonomska politika usmjerena je na poticanje razvoja malih i srednjih poduzetnika te se u budućnosti može očekivati napredak u tom sektoru. Stoga, potrebno je u budućnosti nadzirati razvoj financijskog izvještavanja za MSP. HSFI će se zasigurno razrađivati i ujednačiti s MSFI-jem za MSP, uz poštovanje hrvatskog gospodarskog okvira u kojemu MSP-ovi djeluju. Računovodstveni standardi za MSP su u posljednjim desetljećima doživjeli mnogobrojne promjene u svrhu poboljšanja financijskog izvještavanja te prikladnosti i razumljivosti informacija različitim korisnicima (Vujaković, 2013:19).

Istovremeno, HSFI-je je potrebno usuglasiti s MSFI-jima za MSP i u strukturi, sadržaju i nazivu financijskog izvještavanja, a također u konsolidaciji, posudbenim troškovima, strukturi prihoda i područjima kao što su zapošljavanja. Navedeno treba provesti Odbor za standarde financijskog izvještavanja, zbog sukladnosti financijskog izvještavanja već u sljedećim obračunskim razdobljima prema novim rješenjima koja se primjenjuju u međunarodnim računovodstvenim prostorima.

Uz sve spomenuto, da bi se poboljšala kvaliteta i učinkovitost standarda koji se primjenjuju na financijsko izvještavanje, ključno je provesti iscrpnu reviziju i unaprjeđenje trenutno važećih Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja (HSFI). Ovaj proces treba uključivati temeljitu analizu i prepoznavanje svih postojećih nedostataka (Čevizović, 2009:17), s ciljem njihova isključivanja s pomoću izmjena i dopuna. Takvim pristupom osigurat će se da financijski izvještaji postanu pouzdaniji i transparentniji izvor informacija za sve korisnike.

Poboljšanje kvalitete financijskog izvještavanja posebno je važno u kontekstu malih poduzeća koja zapošljavaju do pet osoba, a koja čine znatan dio malih poduzeća u Hrvatskoj, otprilike 50 % ukupnog broja malih poduzeća. Za ova poduzeća, trenutni zahtjevi financijskog izvještavanja složeni su i zahtjevni, stoga je nužno pojednostavniti procese da bi se olakšalo poslovanje malih poduzeća. Pojednostavljenje bi trebalo obuhvatiti smanjenje administrativnih tereta i pojednostavljenje postupaka izrade i predaje financijskih izvještaja, čime bi se malim poduzetnicima omogućilo da se usmjere više na rast i razvoj poslovanja. Predloženi model pojednostavljenja financijskih izvještaja prikazan je u tablici 8. Ovaj bi model trebao biti usmjeren na stvaranje balansa između potrebe za pružanjem ključnih financijskih informacija i smanjenja opterećenja za mala poduzeća.

Tablica 8: Prijedlog računovodstvene regulative za mala i srednja poduzeća

VELIČINA PODUZEĆA	RAČUNOVODSTVENI SUSTAV
MIKROPODUZEĆA (do 5 zaposlenih)	Računovodstvo na bazi gotovinskog toka
MALA PODUZEĆA (6 – 50 zaposlenih)	Računovodstveni sustav temeljen na pretpostavci nastanka događaja , uz moguću uporabu standardnog računskog plana s pojednostavljenom strukturom za oblikovanje upravljačkih informacija. Uvažavanje HSFI-ja.
SREDNJA PODUZEĆA (51 – 250 zaposlenih)	Računovodstveni sustav temeljen na računovodstvenoj pretpostavci nastanka događaja, uz uvažavanje HSFI-ja i složeniji računski plan.

Izvor: Ramljak, B., Žager, K., (2002:116).

Tablicom 8 prikazan je prijedlog novog računovodstvenog sustava prilagođenog osobitim potrebama i resursima svake kategorije poduzeća. Ovaj prijedlog donosi bitne promjene, posebno u pogledu malih poduzeća (za ona do pet zaposlenih i za ona od šest zaposlenih, a zatim do 50 zaposlenih). Novi prijedlog za poduzeća do pet zaposlenih sugerira da primjenjuju načelo blagajne i jednostavno knjigovodstvo, dakle računovodstvo koje vrijedi za sustav obrtnika i slobodnih zanimanja. Za poduzeća od 6 do 50 zaposlenih računovodstveni sustav temelji se na pretpostavci nastanka događaja uz moguću primjenu standardnog računskog plana. Naposljetku, složeniji računovodstveni sustav za poduzeća od 51 do 250 zaposlenih uvažava HSFI standarde. Ako bi se prijedlog za mikro i mala poduzeća usvojio, podrazumijeva se da bi ovi oblici poduzeća bili izostavljeni iz financijskog izvještavanja propisanog Zakonom o računovodstvu. U tom bi slučaju MSFI i HSFI bili preopširni za financijsko izvještavanje tako malih poduzeća, stoga ne bi bilo prihvatljivo provođenje njihova iscrpnog financijskog izvještavanja. (Ramljak, 2002:116)

5. ISTRAŽIVANJE

Prije iscrpne analize rezultata istraživanja, opisuju se sredstva istraživanja, struktura uzorka i metodologija istraživanja.

5.1. Metodologija istraživanja

U svrhu provedbe ovog istraživanja odabrano je trideset poslovnih subjekata u Republici Hrvatskoj, koji su prema određenju Zakona o računovodstvu svrstani u mala i srednja poduzeća. Ova posebna kategorizacija odabrana je s obzirom na temu ovog završnog rada. Istraživački naglasak na segmentu malih i srednje-velikih poduzeća odražava namjeru dobivanja uvida u trenutačno stanje kako bi se bolje razumjeli izazovi s kojima se ova kategorija poduzeća suočava u kontekstu harmonizacije financijskog izvještavanja.

Kako bi se prikupili važni podaci, primijenjena je metodologija namjernog uzorkovanja, što obuhvaća pažljiv odabir malih i srednjih poduzeća iz svih hrvatskih županija i grada Zagreba. Kontaktni podaci ovih poduzeća pribavljeni su putem poslovnog portala Poslovna.hr. Nakon prikupljanja podataka, informacije o odabranim poduzećima pažljivo su pregledane putem portala Poslovna Hrvatska da bi se utvrdilo pripadaju li sva poduzeća obuhvaćena istraživanjem kategorijama promatrane skupine poduzeća.

5.2. Instrumenti istraživanja

Za potrebe istraživanja sastavljena je *online* anketa koja je obuhvatila 23 zatvorena i jedno otvoreno pitanje. Naglasak ankete bio je usmjeren na analizu potreba u vezi s harmonizacijom sustava financijskog izvještavanja malih i srednje-velikih poduzeća. Cilj istraživanja bio je dobiti bolje uvide u posebne zahtjeve i potrebe ove kategorije poduzeća, u kontekstu prilagodbe i usklađivanja njihovih financijskih izvještaja. Rezultati dobiveni provedenim istraživanjem ključni su za oblikovanje preporuka i smjernica koje bi mogle pridonijeti poboljšanju sustava financijskog izvještavanja malih i srednje-velikih poduzeća.

Bitno je napomenuti da se dobivenim rezultatima istraživanja treba pristupiti s određenom dozom rezerve zbog prepoznatih ograničenja. Navedena se ograničenja odnose na sam uzorak

na kojem je istraživanje provedeno, odnosno potrebno je uzeti u obzir moguće specifičnosti i ograničenja uzorka kod tumačenja rezultata i generalizacije.

5.3. Struktura uzorka za istraživanje harmonizacije financijskih izvještaja

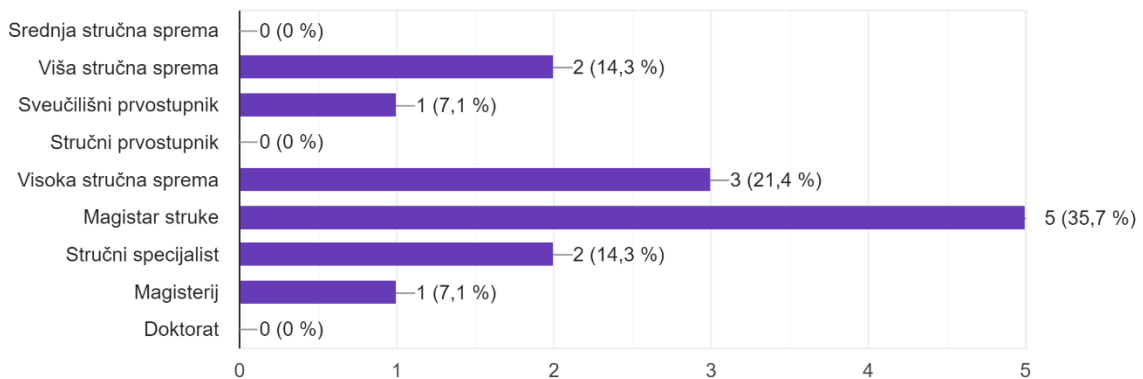
S ciljem analize trenutačne situacije u Republici Hrvatskoj, provedeno je istraživanje putem ankete, u kojem su anketirani pojedinci koji se svakodnevno koriste standardima. Cilj ankete je bio dobiti uvid u mišljenja korisnika, uvidjeti buduću perspektivu standarda i prepoznati potrebe i mogućnosti poboljšanja postojećeg računovodstvenog sustava. Istraživanje je provedeno tijekom studenog 2023. godine na području Republike Hrvatske.

Ciljanu skupinu za istraživanje činile su osobe zaposlene u računovodstvu i financijama u malim i srednjim poduzećima, kao i vlasnici takvih poduzeća. Anketa je upućena malim i srednjim poduzetnicima na području Republike Hrvatske. S fokusom na harmonizaciju malih i srednjih poduzeća u zakonodavnom kontekstu, putem elektroničke pošte anketa je podijeljena na adrese 30 osoba. U zadanim je rokovima dobiven povrat od 14 potpuno ispunjenih anketa. Ovaj uzorak omogućio je analizu percepcija i stajališta zaposlenih i vlasnika malih i srednjih poduzeća u vezi s potrebama i izazovima harmonizacije u trenutačnom zakonodavnom okviru. Prikupljeni podaci iz anketa pružili su uvide u posebnosti ovog sektora i doprinijeli boljem razumijevanju potreba za usklađivanjem u zakonodavnom procjepu malih i srednjih poduzeća.

Od 14 ispitanika koji su aktivno sudjelovali u anketi, njih dvoje ima višu stručnu spremu, jedan je ispitanik sveučilišni prvostupnik, tri ispitanika imaju visoku stručnu spremu, pet je magistara struke, dva su stručna specijalista i jedan ispitanik je magistar. Iz prikazanih informacija o stručnoj spreml ispitanika može se zaključiti da na poziciji voditelja računovodstva prevladavaju magistri struke i osobe s visokom stručnom spremom, što potvrđuje i prikazuje potrebu za višim obrazovnim stupnjem na ovoj određenoj radnoj poziciji. Ova raznolikost u strukturi uzorka pruža dublje razumijevanje perspektiva različitih stručnih profila u kontekstu teme istraživanja o harmonizaciji financijskih izvještaja malih i srednjih poduzeća u zakonodavnom procjepu. Svojstva i stajališta ovih različitih sudionika pridonose sveobuhvatnijem sagledavanju izazova i potreba koje proizlaze iz zakonodavnog okvira. Na grafikonu 1 prikazana je stručna sprema ispitanika.

Grafikon 1: Stručna sprema ispitanika u anketi

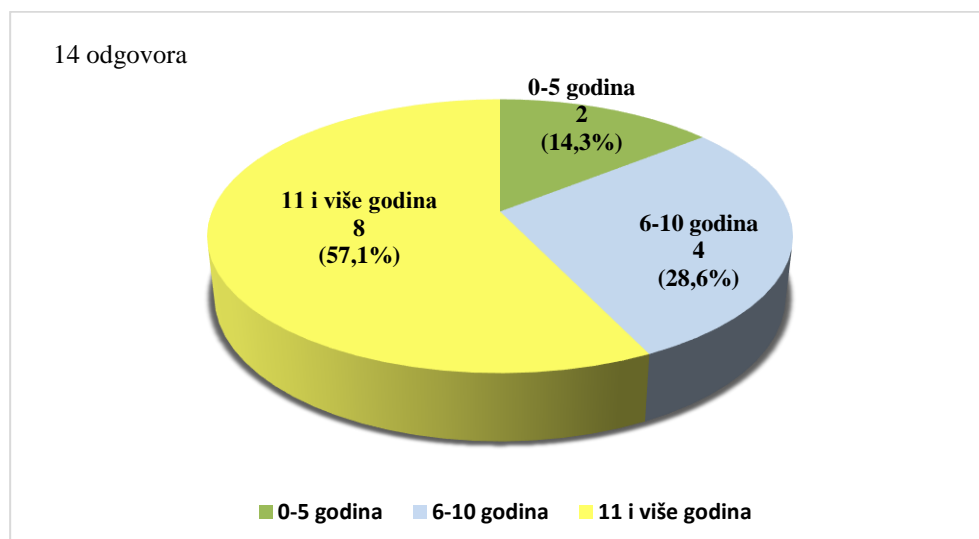
14 odgovora

Izvor: sistematizacija autorice.

U sklopu ankete ispitanici se zamoljeni da se izjasne o godinama radnog iskustva koje imaju u računovodstvu. Dvoje ispitanika izjavilo je da posjeduju do pet godina radnog iskustva, četvero ih tvrdi da imaju između šest i deset godina radnog iskustva, dok je osmero ispitanika navelo da ima 11 ili više godina radnog iskustva u računovodstvu. Grafikon 2 prikazuje godine iskustva ispitanika u računovodstvu.

Grafikon 2: Distribucija radnog iskustva u računovodstvu

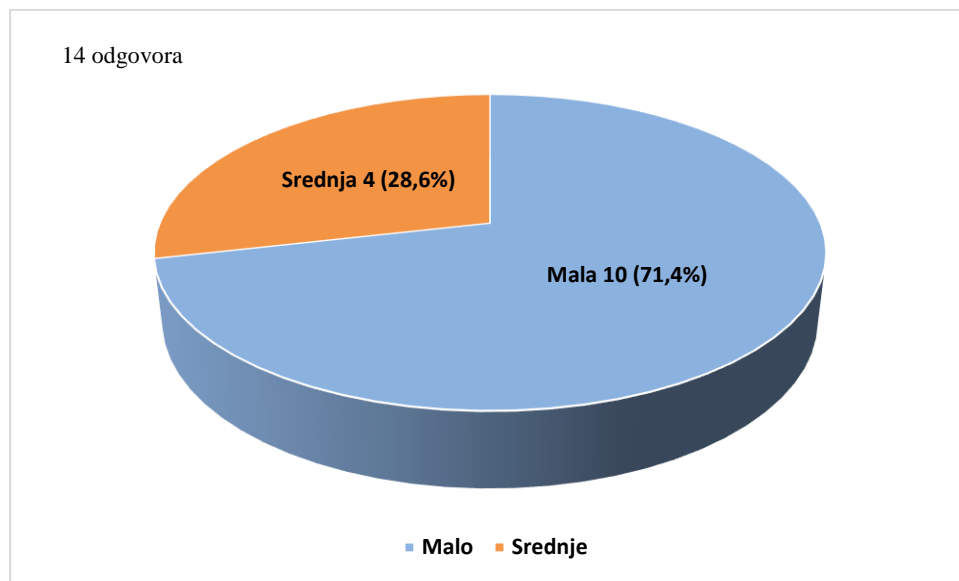

Izvor: sistematizacija autorice.

Od ukupnog broja ispitanika koji su odgovorili na anketu, njih deset pripada malim poduzećima, a četvero poduzećima srednje veličine. U okviru istraživanja, ispitanicima je

postavljeno pitanje o standardima financijskog izvještavanja koje primjenjuju. Rezultati pokazuju da se od ukupnog broja ispitanika njih 10 pridržava nacionalnih standarda financijskog izvještavanja (HSFI), dok se četvero ispitanika pridržava Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (MSFI). Prikupljeni relevantni podaci iz ankete poslužit će kao osnova za daljnju analizu. Grafikon 3 prikazuje poduzeća prema veličini, koja su sudjelovala u anketi.

Grafikon 3: Raspodjela poduzeća u anketi, prema veličini

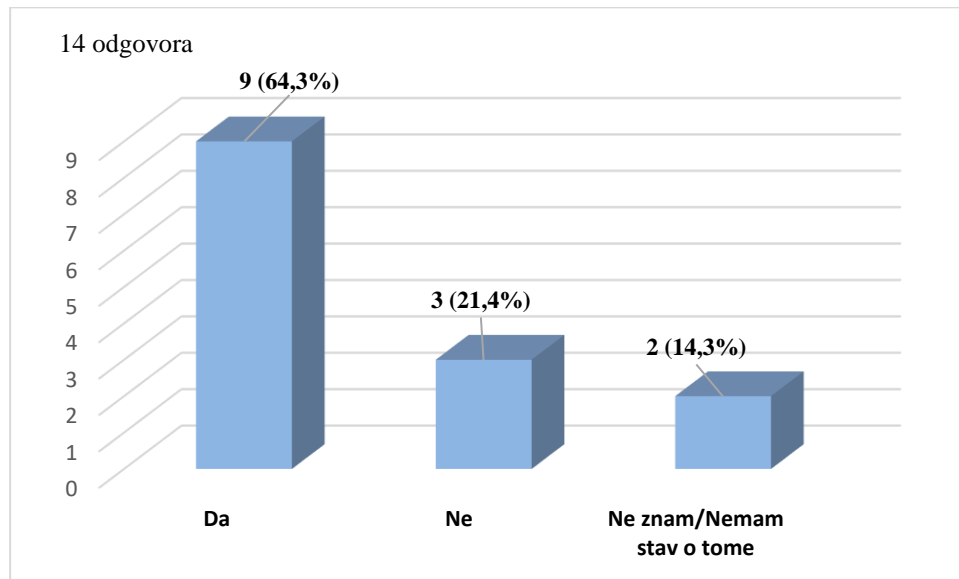

Izvor: sistematizacija autorice.

5.4. Zadovoljstvo korisnika trenutnim računovodstvenim sustavom i standardima financijskog izvještavanja

Ciljanoj skupini postavljeno je pitanje o zadovoljstvu postojećeg računovodstvenog sustava. Od ukupnog broja ispitanika, devet ih izražava zadovoljstvo postojećim računovodstvenim sustavom, dok troje nije zadovoljno, a dvoje ispitanika nema izražen stav o tome. Grafikon 4 prikazuje zadovoljstvo korisnika trenutnim računovodstvenim sustavom.

Grafikon 4: Zadovoljstvo korisnika trenutačnim računovodstvenim sustavom

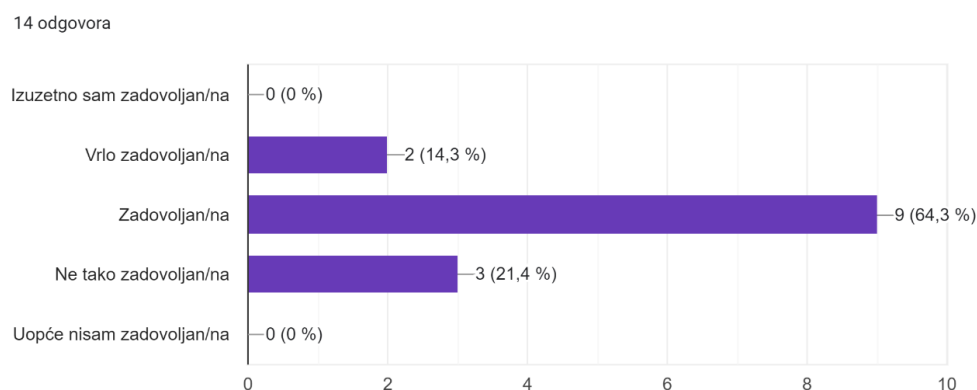
Izvor: sistematizacija autorice.

Dobiveni rezultati upućuju na raznolikost stavova među ispitanicima u vezi s trenutačnim računovodstvenim sustavom. Većina, odnosno devet ispitanika, izražava zadovoljstvo postojećim računovodstvenim sustavom, što sugerira da većina korisnika ima pozitivno iskustvo, smatrajući da trenutačni računovodstveni sustav ispunjava njihove potrebe u smislu financijskog izvještavanja. S druge strane, troje ispitanika nije zadovoljno trenutačnim računovodstvenim sustavom, što može upozoravati na određene nedostatke ili izazove s kojima se susreću. Ovi negativni odgovori mogu pružiti važne informacije o područjima koja možda zahtijevaju poboljšanja ili prilagodbe kako bi sustav bolje odgovarao potrebama korisnika. Zanimljivo je primijetiti da postoji i skupina od dvaju ispitanika koji nemaju izražen stav o trenutačnom računovodstvenom sustavu, što sugerira da su njihova mišljenja podijeljena ili da su neodlučni. Dobiveni rezultati prikazuju važnost daljnjeg istraživanja trenutačnog računovodstvenog sustava u svrhu razumijevanja potreba korisnika i pronalaska modela za poboljšanje računovodstvenog sustava koji će odgovarati što većem broju korisnika, istovremeno osiguravajući učinkovitost i točnost financijskog izvještavanja.

5.5. Stav korisnika o nacionalnim standardima financijskog izvještavanja

Na temelju dobivenih rezultata iz ankete, može se primijetiti da većina korisnika (njih 11 od 14) koji su odgovorili na anketu izražava zadovoljstvo postojećim nacionalnim standardima financijskog izvještavanja. Od ukupnog broja ispitanih, dva su korisnika odgovorila da su vrlo zadovoljni, devet korisnika je zadovoljno, a troje ih je odgovorilo da i nije tako zadovoljno nacionalnim standardima financijskog izvještavanja. Grafikon 5 prikazuje ocjenu zadovoljstva korisnika nacionalnim standardima financijskog izvještavanja.

Grafikon 5: Ocjena zadovoljstva korisnika nacionalnim standarda financijskog izvještavanja

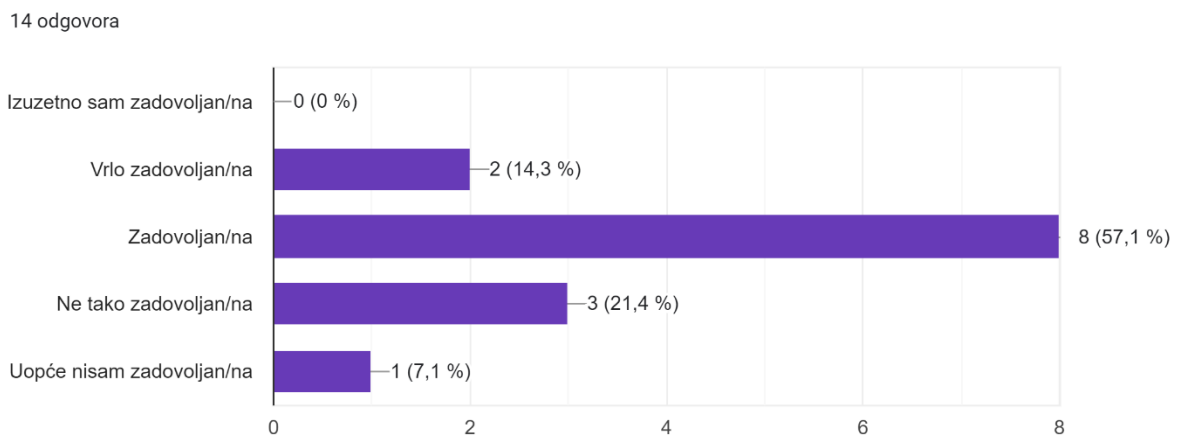
Izvor: sistematizacija autorice.

Izrazito pozitivna većina ispitanika (11 od 14) koji izražavaju zadovoljstvo postojećim nacionalnim standardima financijskog izvještavanja sugerira da većina korisnika smatra da su trenutni standardi učinkoviti i odgovarajući. Korisnici koji su označili svoje zadovoljstvo kao „vrlo zadovoljno“ upućuju na to da postojeći standardi dobro odgovaraju njihovim potrebama i očekivanjima. Devet korisnika odgovorilo je da su zadovoljni postojećim standardima, što čini i većinu odgovora, sugerirajući da unatoč mogućim manjim poteškoćama ili potrebama za poboljšanjem, većina korisnika smatra da postojeći standardi pružaju adekvatne smjernice za financijsko izvještavanje. Tri korisnika koja su se opisala kao „ne tako zadovoljni“ skloniji su vjerovanju da postojeći standardi nisu potpuno ispunili njihova očekivanja. Ove povratne informacije mogu biti važne za prepoznavanje mjesta za poboljšanje ili prilagodbu standarda kako bi bolje odgovarali potrebama korisnika.

5.6. Stav korisnika o Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja

Proučavanjem zadovoljstva korisnika Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja, istraživanje otkriva raznolike stavove unutar promatrane korisničke skupine. Analizirajući rezultate ankete provedene među ispitanicima, utvrđeno je da je od ukupnog broja ispitanih, dvoje ispitanika vrlo zadovoljno Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja, osam je korisnika zadovoljno, a tri ispitanika odgovorila su da i nisu tako zadovoljni, dok je jedan korisnik odgovorio da uopće nije zadovoljan. Grafikon 6 prikazuje ocjenu korisnika Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja.

Grafikon 6: Ocjena korisnika Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja

Izvor: sistematizacija autorice.

Rezultati pokazuju raznolikost mišljenja korisnika. Većina korisnika izražava neku razinu zadovoljstva Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja. Dok su dvije osobe izrazile da su „vrlo zadovoljne“, većina je bila zadovoljna (8) ili ne tako zadovoljna (3). Ipak, jedan od korisnika nije bio zadovoljan. U cjelini, rezultati pokazuju da većina korisnika ima pozitivno mišljenje o Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja, što može upućivati na to da standardi korisnicima pružaju jasne smjernice i alate za financijsko izvještavanje na globalnoj razini. Ipak, pažljivo praćenje povratnih informacija i potreba korisnika ključni su za kontinuirano poboljšavanje standarda da bi se održala visoka razina zadovoljstva korisnika na globalnoj razini. Raznolikost ovih odgovora može upućivati na različite perspektive i potrebe među korisnicima. Nezadovoljstvo jednog korisnika može

upozoravati na određene probleme ili izazove koje taj korisnik doživljava u primjeni međunarodnih standarda.

5.7. Izazovi u praktičnoj primjeni Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja

Izazovi u praktičnoj primjeni Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja (HSFI) odražavaju određene poteškoće s kojima se poduzeća suočavaju pri uvođenju i pridržavanju standarda kojima su uređene financijske smjernice za sastavljanje financijskih izvještaja. Dobiveni rezultati ankete pružaju dublji uvid u nekoliko ključnih područja koja su izazovi za ispitanike. Analizirajući odgovore četrnaest ispitanika, prepoznati su sljedeći ključni problemi:

U kontekstu nerazumljivog stila pisanja, dva su ispitanika odgovorila da se jezik HSFI-ja shvaća kao težak za razumijevanje i nedovoljno prilagođen korisnicima. Dobiveni rezultat upozorava na potrebu za daljnjim unaprjeđenjem izraza i prilagodbom jezičnih konstrukcija unutar standarda kako bi se povećala pristupačnost i razumljivost širem krugu korisnika. Također, jasnoća izraza u financijskim standardima ključna je za pravilno tumačenje i primjenu smjernica te je preporučljivo razmotriti određene modifikacije u cilju pristupačnosti.

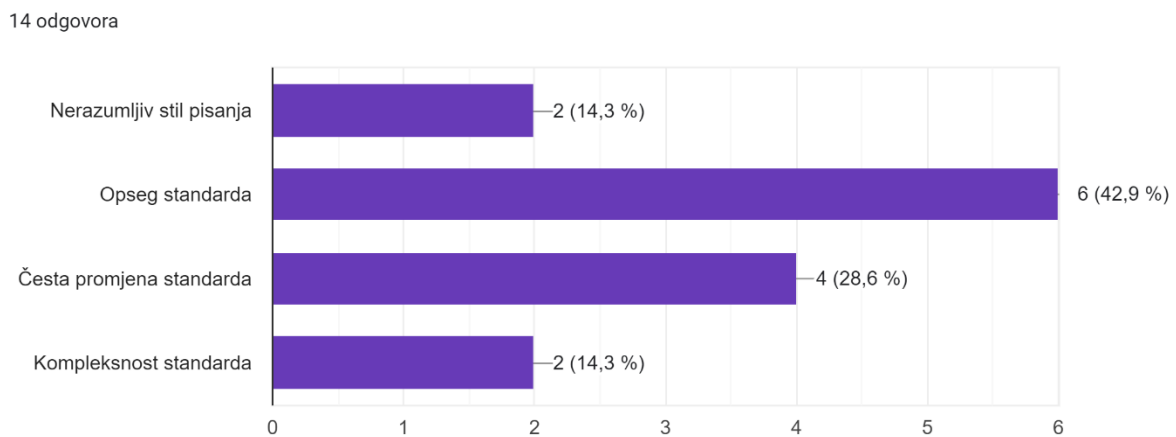
Najveći broj ispitanika, njih šest, odgovorio je da je opseg standarda preopširan, što je velik izazov. Ovakvo stajalište ispitanika naglašava potrebu za razmatranjem strategija koje bi unaprijedile strukturu standarda, smanjile suvišnost informacija i povećale praktičnost primjene, olakšavajući poduzećima da učinkovito prate i primijene odredbe HSFI-ja.

S obzirom na učestale promjene standarda, što je kao izazov naglasilo četvero ispitanika, vidljivo je da je dinamična priroda financijskog sustava izazov za organizacije. Dobiveni rezultati upućuju na potrebu za poboljšanjem mehanizama komunikacije između Odbora za standarde financijskog izvještavanja i korisnika u svrhu smanjenja poslovne nesigurnosti i pravovremene prilagodbe novim zahtjevima.

Ispitanici (2) su također iskazali nezadovoljstvo s kompleksnošću standarda, što obuhvaća nužnost dodatnih edukacija da bi se odgovorilo na izazove povezane sa zahtjevnim aspektima HSFI-ja. Važnost ovog problema ogleda se u nužnosti izrade prilagođenih obrazovnih programa i osiguravanju dodatnih resursa kako bi se zaposlenici i donositelji odluka odgovarajuće

pripremili na izazove u primjeni i tumačenju kompleksnih financijskih standarda. Ovaj bi proces trebao obuhvatiti različite stupnjeve izobrazbe, od osnovnih do naprednih, osiguravajući razumijevanje i usvajanje temeljnih načela i pravila HSFI-ja. Dodatno, pružanje stalne podrške u obliku radionica, mentorskih programa i dostupnosti stručnjaka iz domena financija doprinosi stvaranju okoline koja potiče razvoj stručnosti u području financijskog izvještavanja. Ovaj holistički pristup obrazovanju i resursima neće samo osigurati osposobljenost zaposlenika za kvalitetnu primjenu financijskih standarda, već će promicati neprestano učenje i prilagodljivost u dinamičnom okruženju financijskog poslovanja. Grafikon 7 prikazuje izazove u praktičnoj primjeni HSFI-ja.

Grafikon 7: Prikaz izazova u praktičnoj primjeni HSFI-ja

Izvor: sistematizacija autorice.

Konačno, dubinska analiza rezultata istraživanja upućuje na nužnost stalnih prilagodbi i poboljšanja Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja (HSFI) u cilju učinkovitijeg suočavanja s prepoznatim izazovima. Ova potreba za evolucijom HSFI-ja proizlazi iz promjenjivih uvjeta poslovanja, dinamičnih zahtjeva tržišta i stalnih inovacija u financijskom sektoru.

Osim toga, rezultati naglašavaju iznimnu važnost suradnje regulatornih tijela i korisnika u financijskoj zajednici. Uspostava suradnje omogućava ravnotežu između regulatornih zahtjeva i operativne praktičnosti u primjeni financijskih izvještajnih standarda. Neophodno partnerstvo treba biti usmjereno na zajedničko određivanje smjernica koje će zadovoljiti potrebe svih strana – od regulatora do tvrtki koje primjenjuju standarde.

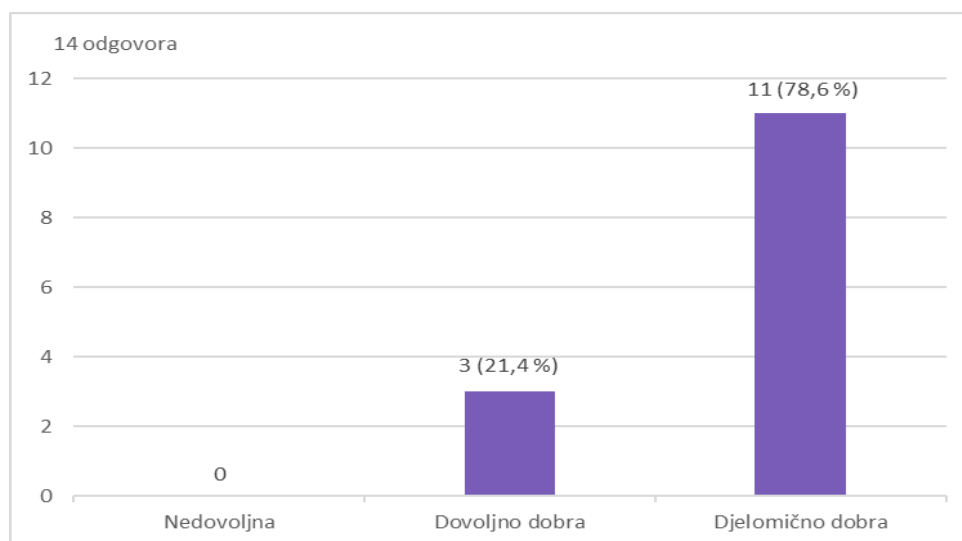
Kako bi se osigurala dosljedna i usklađena primjena standarda, predlaže se razvoj mehanizama redovitog dijaloga relevantnih sudionika uključujući predstavnike industrije, revizore, akademske stručnjake i predstavnike regulatornih tijela. Ovaj otvoreni dijalog omogućavao bi bržu reakciju na izazove, pravodobno uvođenje potrebnih izmjena i podršku trajnom poboljšanju financijskih izvještajnih standarda u skladu s dinamikom poslovnog okruženja. Navedene inicijative zajedno doprinose izgradnji održivog i fleksibilnog okvira financijskog izvještavanja u Republici Hrvatskoj.

5.8. Percepcija edukacijske podrške u usvajanju i primjeni Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja

Ispitanici ankete zamoljeni su da ocijene dostupnost edukacijske podrške, koja uključuje seminare, tečajeve, radionice, savjetovanja i stručnu literaturu u kontekstu procesa usvajanja i primjene Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja (HSFI). Rezultati ankete pokazuju općenito pozitivnu percepciju edukacijske podrške u kontekstu usvajanja i primjene Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja (HSFI). Od 14 ispitanika, troje je ocijenilo podršku kao „dovoljno dobru“, dok je većina (11 ispitanika) podršku ocijenila kao „djelomično dobru“. Važno je napomenuti da nijedan ispitanik nije ocijenio podršku kao „nedovoljnu“.

Grafikon 8 prikazuje ocjenu dostupnosti edukacijske podrške u praktičnoj primjeni HSFI-ja.

Grafikon 8: Prikaz ocjene dostupnosti edukacijske podrške

Izvor: sistematizacija autorice.

Ocjenjujući važnost edukacijske i savjetodavne podrške u primjeni standarda financijskog izvještavanja, rezultati ankete pokazuju pozitivan stav većine ispitanika. Ovaj znak zadovoljstva sugerira da trenutačni oblici izobrazbe uspješno ispunjavaju očekivanja određenog dijela radne populacije. Činjenica da je većina ispitanika (11) edukacijsku podršku opisala kao „djelomično dobru“ upućuje na razmjerno visok stupanj zadovoljstva. Ovo može sugerirati da, iako postoje određene stvari koje bi se mogle poboljšati, većina sudionika smatra da su potrebni resursi dostupni i korisni u procesu usvajanja standarda.

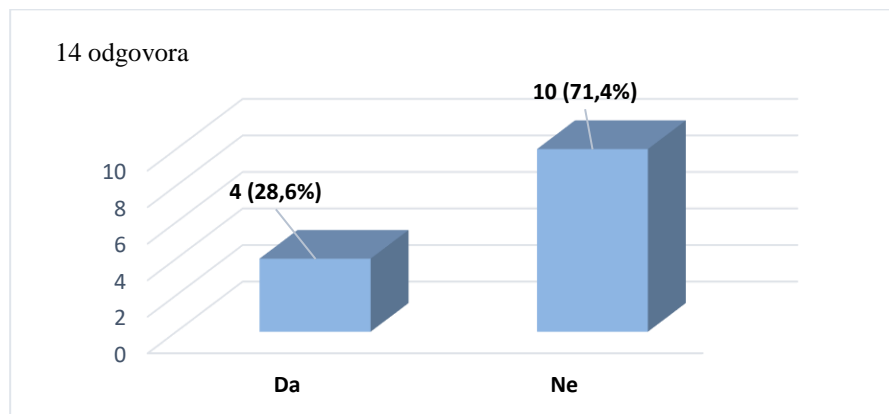
Odsutnost negativnih ocjena može se tumačiti kao pozitivan znak, upućujući na to da postojeći oblici podrške zadovoljavaju minimalne zahtjeve ili prelaze tu razinu, što pospješuje proces usvajanja i primjene standarda financijskog izvještavanja.

5.9. Stajalište o postojećoj kvaliteti i transparentnosti Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja

U okviru analize stajališta o postojećoj kvaliteti i transparentnosti HSFI-ja, postavljeno je pitanje korisnicima standarda – smatraju li da su trenutačni računovodstveni sustav i HSFI dovoljno kvalitetni i transparentni da ih nije potrebno mijenjati. Rezultati ankete odražavaju visok stupanj nezadovoljstva među korisnicima. Ispitanici su podijeljeni u dvije suprotstavljene skupine, prema njihovom stajalištu. Samo četvero od četrnaest ispitanika podržava postojeći

sustav, izražavajući uvjerenje da su računovodstveni sustav i HSFI dovoljno kvalitetni i transparentni. Nasuprot tome, deset ispitanika izrazilo je suprotno stajalište, sugerirajući da su potrebne promjene kako bi se poboljšala kvaliteta i transparentnost. Grafikon 9 prikazuje stajalište korisnika o kvaliteti i transparentnosti HSFI-ja.

Grafikon 9: Prikaz stajališta korisnika o kvaliteti i transparentnosti HSFI-ja

Izvor: sistematizacija autorice.

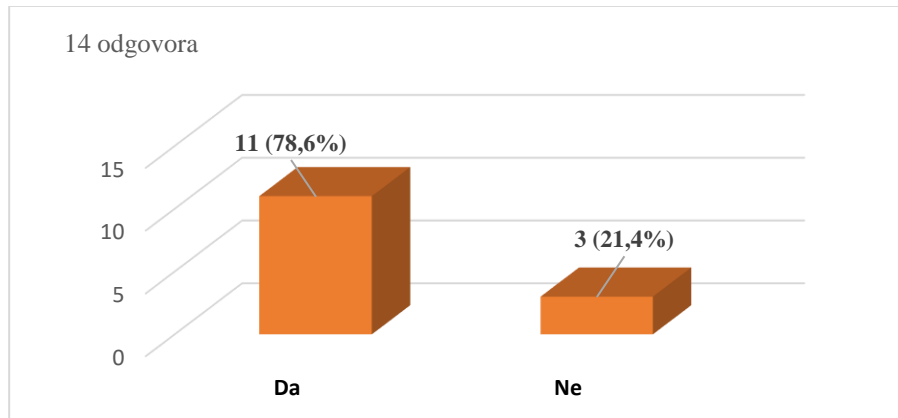
Rezultati upozoravaju na nužnost razmatranja promjena ili unaprjeđenja u postojećem računovodstvenom sustavu i HSFI-ju, s ciljem prilagodbe stvarnim potrebama korisnika i očuvanja visoke razine transparentnosti i kvalitete. Rješavanje problema trebalo bi podrazumijevati aktivan angažman korisnika u procesu razvoja i revizije Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja (HSFI). Jasnija komunikacija o promjenama, suradnja s mjerodavnim institucijama te praćenje i prilagodba prema povratnim informacijama korisnika – ključni su koraci u unaprjeđenju računovodstvenog sustava.

5.10. Analiza vjerodostojnosti poslovnog uspjeha poduzeća kod primjene Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja

Analiza rezultata provedene ankete pokazuje generalno povjerenje većine korisnika Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja (HSFI) pri vjerodostojnosti prikazivanja uspješnosti poslovanja njihovih poduzeća. Od ukupnog broja ispitanika, njih 11 izrazilo je uvjerenje da trenutna primjena HSFI-ja vjerodostojno prikazuje uspjeh njihovih poduzeća. Iako većina ispitanika iskazuje pozitivno stajalište prema objektivnosti trenutačne primjene Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja (HSFI-ja), ipak postoji manji broj korisnika koji izražava određene sumnje u objektivnost navedenih standarda. Troje ispitanika smatra da financijska

izvješća ne prikazuju poslovni uspjeh poduzeća vjerodostojno. Grafikon 10 prikazuje percepciju ispitanika o objektivnosti HSFI-ja kod prikaza poslovnog uspjeha poduzeća.

Grafikon 10: Percepcija objektivnosti HSFI-ja među ispitanicima

Izvor: sistematizacija autorice.

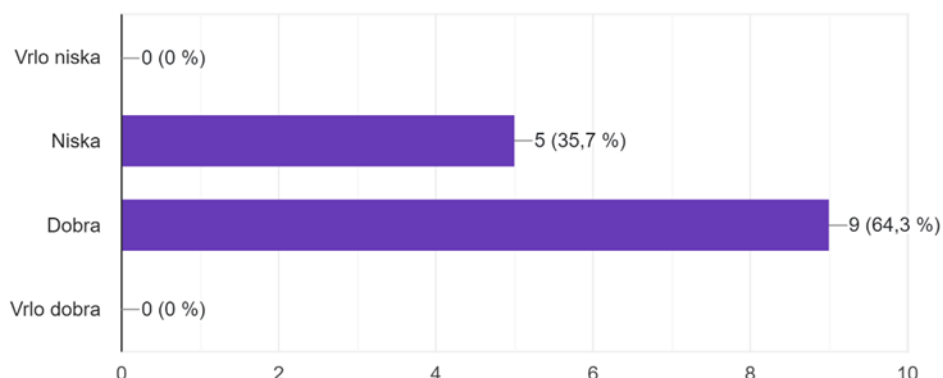
Dobiveni rezultati naglašavaju potrebu za neprestanim praćenjem i unaprjeđenjem standarda kako bi se uskladili s dinamičnim poslovnim okruženjem i raznolikim zahtjevima korisnika. Sustavno proučavanje i prilagodba ovih standarda omogućuju jačanje vjerodostojnosti HSFI-ja, ali i priliku za adekvatan odgovor na posebne izazove i očekivanja korisnika.

5.11. Mišljenje korisnika o kvaliteti financijskog izvještavanja u Republici Hrvatskoj

U sklopu anketnog istraživanja, ispitanicima je postavljeno pitanje o kvaliteti financijskih izvještaja u Hrvatskoj, a rezultati istraživanja otkrivaju znatnu podjelu među sudionicima. Pet ispitanika izrazilo je uvjerenje u dobru kvalitetu financijskih izvještaja, dok je devet ispitanika izrazilo suprotno mišljenje, tvrdeći da kvaliteti nije zadovoljavajuća. Grafikon 11 prikazuje percepciju ispitanika o kvaliteti financijskih izvještaja u Republici Hrvatskoj.

Grafikon 11: Prikaz mišljenja korisnika o kvaliteti financijskih izvještaja u RH

14 odgovora

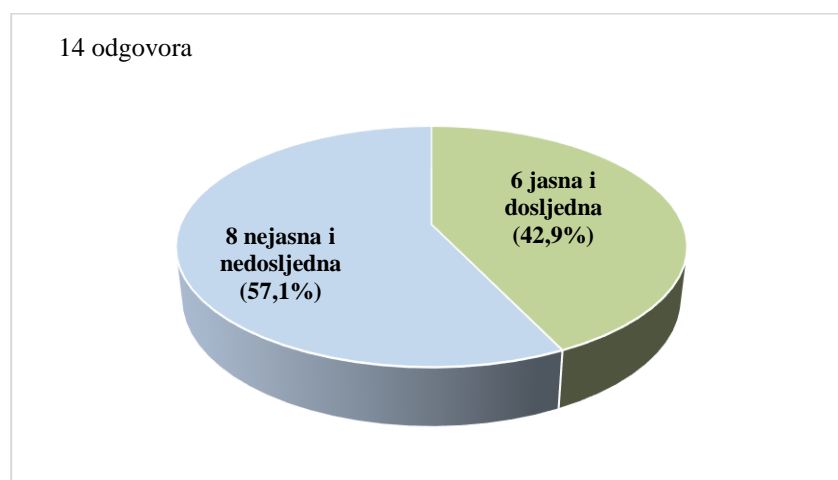

Izvor: sistematizacija autorice.

Istraživanje je obuhvatilo ukupno 14 ispitanika, od kojih je pet izrazilo mišljenje da je kvaliteta financijskog izvještavanja niska, dok ih je devet smatralo da je kvaliteta dobra. Zanimljivo je primijetiti da nijedan ispitanik nije iznio stajalište da je kvaliteta vrlo niska, niti da je vrlo dobra. Odsutnost ekstremnih ocjena, odnosno nedostatak izjava koje bi označile kvalitetu kao vrlo nisku ili vrlo dobru, sugerira da većina ispitanika percipira kvalitetu financijskog izvještavanja unutar srednjeg raspona.

Sudionici ispitivanja su također pozvani da izraze svoje mišljenje o tome koliko su zadovoljni ili nezadovoljni s obzirom na jasnoću, dosljednost i informativnost financijskih izvještaja koje prate. Grafikon 12 prikazuje percepciju korisnika o jasnoći, dosljednosti i informativnosti financijskih izvještaja na temelju njihove osobne percepcije.

Grafikon 12: Ocjena jasnoće, dosljednosti i informativnosti financijskih izvještaja prema osobnoj percepciji korisnika

Izvor: sistematizacija autorice.

Na temelju mišljenja sudionika o jasnoći, dosljednosti i informativnosti financijskih izvještaja, njih šest iznosi pozitivan stav, ocjenjujući jasnoću, dosljednost i informativnost financijskih izvještaja kao zadovoljavajuće. Ova skupina ispitanika može obuhvaćati one koji vjeruju da su podaci u izvještajima precizni, dosljedni i pružaju potrebne informacije za donošenje odluka. S druge strane, osam ispitanika nije zadovoljno navedenim aspektima financijskih izvještaja. Ova skupina može upućivati na one koji izražavaju zabrinutost ili nedostatak povjerenja u jasnoću, dosljednost i informativnost izvještaja. Razlozi nezadovoljstva mogu biti raznovrsni uključujući nedostatke u prezentaciji podataka, nedovoljnu razumljivost izvještaja ili sumnje u pouzdanost prikazanih informacija.

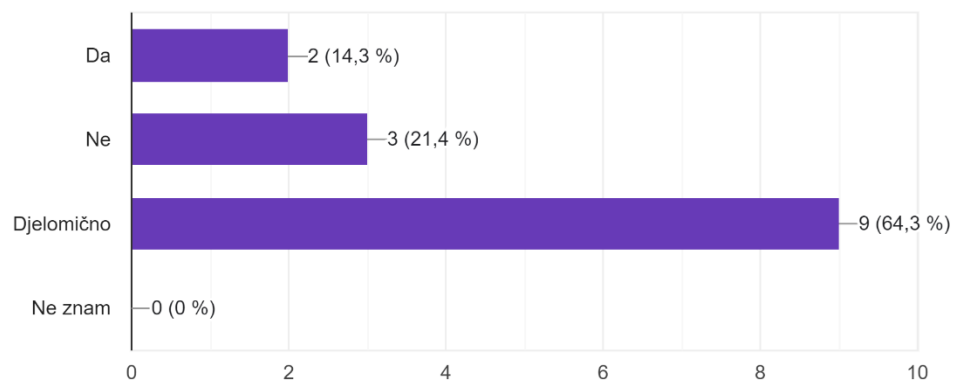
5.12. Primjenjivost Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja u malim i srednje-velikim poduzećima

U suvremenom poslovnom okruženju, pitanje primjene Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja u malim i srednje-velikim poduzećima postaje sve važnije. Raznolikost ovih poduzeća, njihove posebnosti i potrebe često postavljaju pitanje prikladnosti i prilagodljivosti globalno utvrđenih standarda. Pitanje je ključno s obzirom na raznolike potrebe, posebnosti poslovanja i izazove s kojima se susreću ova poduzeća. Ova analiza treba omogućiti razumijevanje percepcije ispitanika o MSFI-ju te prepoznavanje mogućih područja za poboljšanje ili prilagodbu standarda kako bi bolje odgovarali posebnostima i potrebama malih i srednje-velikih poduzeća. Ispitanike ankete zamolilo se da iznesu svoje mišljenje o primjeni

Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja u malim i srednje-velikim poduzećima, konkretnim pitanjem: *Smatrate li da su Međunarodni standardi financijskog izvještavanja prikladni za primjenu u malim i srednje-velikim poduzećima?* Rezultati pokazuju da od ukupnog broja ispitanika, njih dvoje smatra da jesu, troje ih smatra da nisu, dok njih devet izražava djelomično uvjerenje. Grafikon 13 prikazuje stav ispitanika o primjeni Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja u malim i srednje-velikim poduzećima

Grafikon 13: Prikaz stava o primjeni Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja u malim i srednje-velikim poduzećima

14 odgovora

Izvor: sistematizacija autorice.

Oni koji podržavaju MSFI vide prednosti standardizacije, čime se olakšavaju međunarodne transakcije i poboljšava transparentnost financijskih izvještaja. S obzirom na globalni kontekst poslovanja, ovi ispitanici prepoznaju važnost usklađenosti s međunarodnim normama. S druge strane, ispitanici koji su izrazili skeptičnost prema primjeni međunarodnih standarda, vjerojatno vide nedostatak prilagodljivosti tih standarda posebnostima malih i srednje-velikih poduzeća, smatrajući ih suviše složenima ili nepotrebnima u određenim situacijama. Takvi ispitanici ističu potrebu za prilagodljivijim pristupom, koji bi bolje odgovarao njihovim poslovnim okolnostima.

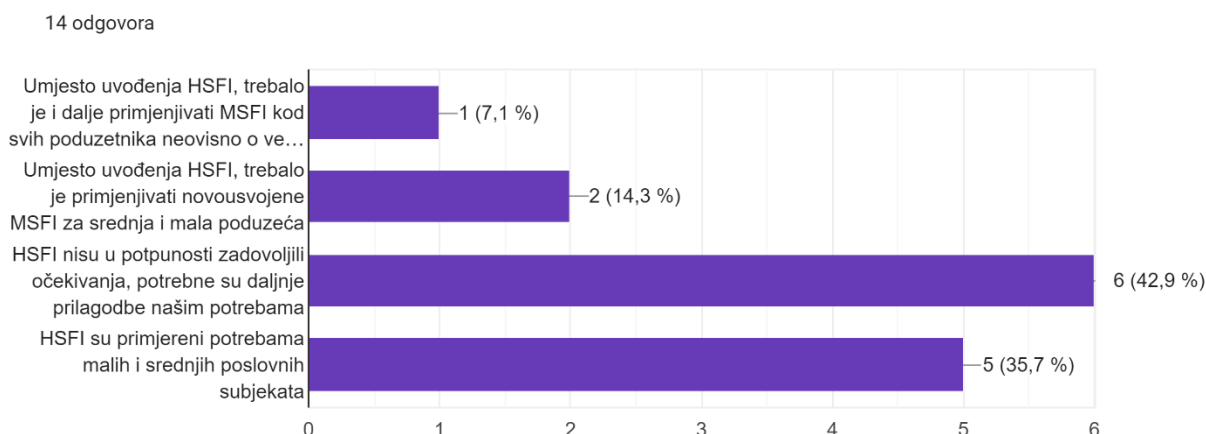
Ispitanici koji su se izjasnili kao djelomično uvjereni, imaju odmjereni pristup. Oni prepoznaju određene prednosti međunarodnih standarda, ali istovremeno su svjesni izazova i posebnosti njihova poslovnog konteksta. Ovaj odmjereni pristup upućuje na potrebu za individualnim prilagodbama i pristupom koji može bolje zadovoljiti raznolike potrebe malih i srednje-velikih

poduzeća. Kako bi se postigao sporazum i odgovarajuća primjena MSFI-ja u različitim poduzećima, preporučuje se neprestani dijalog regulatora, stručnjaka iz područja financija i predstavnika malih i srednje-velikih poduzeća. Također je važno pružiti dodatne informacije i obuku da bi se sudionicima omogućilo bolje razumijevanje prednosti i izazova povezanih s primjenom međunarodnih standarda. Ova dinamična rasprava ključna je za oblikovanje budućnosti financijskog izvještavanja i postizanje ravnoteže između globalnih standarda i osobitosti pojedinih poslovnih okruženja.

5.13. Ispitivanje korisnika o preferencijama u primjeni financijskih izvještajnih standarda

Kako bi se dobio bolji uvid u stavove poslovnih subjekata prema trenutačnim standardima financijskog izvještavanja, korisnike se zamolilo da izraze stav o preferencijama u primjeni financijskih izvještajnih standarda, a s ciljem istraživanja mišljenja zajednice o uvedenim Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja (HSFI). Ovo je ispitivanje usmjereno na odabir između Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja (HSFI) i Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (MSFI), posebno u kontekstu veličine poduzeća. Unatoč uvođenju HSFI-ja, još uvijek među poslovnim subjektima postoji raznolikost mišljenja o prikladnosti tih standarda za njihove svojevrzne potrebe. U grafikonu 14 prikazane su preferencije korisnika u primjeni standarda financijskog izvještavanja.

Grafikon 14: Preferencije korisnika u primjeni financijskih izvještajnih standarda

Izvor: sistematizacija autorice.

Dobiveni odgovori prikazuju raznolike stavove i mišljenja ispitanika u vezi s primjenom Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja (HSFI) u odnosu na Međunarodne standarde financijskog izvještavanja (MSFI) u poslovnim subjektima, posebno u kontekstu veličine poduzeća. Samo jedan ispitanik izražava podršku nastavku primjene Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (MSFI) umjesto prelaska na Hrvatske standarde financijskog izvještavanja (HSFI). Ova jedinstvena perspektiva sugerira da taj ispitanik možda smatra da su MSFI-ji već zadovoljili njegova očekivanja ili da bi prelazak na HSFI mogao biti manji izazov. Razlozi podrške nastavku primjene MSFI-ja mogu uključivati uvjerenje da su ovi međunarodni standardi već pružili adekvatnu regulativu i smjernice za financijsko izvještavanje. Osim toga, ispitanik može vjerovati da bi prijelaz na HSFI mogao donijeti nesigurnosti ili dodatne zahtjeve prilagodbe koji bi mogli otežati proces izvještavanja. Ova perspektiva naglašava važnost uzimanja u obzir pojedinačnih iskustava i potreba poduzeća pri donošenju odluka o primjeni računovodstvenih standarda. Komunikacija s ovim ispitanikom i drugima koji dijele slične stavove može pružiti dublje uvide u razloge podrške MSFI-ju te pomoći u oblikovanju budućih smjernica kako bi one bolje zadovoljile raznolike potrebe poduzeća.

Dva ispitanika ističu prednost primjene novih Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (MSFI) za srednja i mala poduzeća umjesto uvođenja Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja (HSFI). Njihov prijedlog upućuje na važnost prilagođavanja računovodstvenih standarda prema određenim potrebama manjih poduzeća, prepoznajući nužnost prilagodljivosti u pristupu uređenju. Ovaj prijedlog sugerira potrebu za usklađivanjem standarda s karakteristikama srednjih i malih poduzeća, ističući važnost prilagođavanja standarda veličini i složenosti poslovanja. Navedeno odražava svijest o tome da ne odgovaraju svima iste okolnosti i da raznolikost poslovnih modela zahtijeva diferencirane pristupe u regulativnom okviru. Osim toga, naglašava se nužnost osiguravanja da standardi budu proporcionalni resursima i potrebama manjih subjekata. Uočena perspektiva upozorava na važnost neprestanog dijaloga regulatora, stručnjaka i samih poduzeća kako bi se razvili standardi koji najbolje odgovaraju osobitostima poslovanja različitih veličina i složenosti. Otvorena komunikacija među svim dionicima može pridonijeti stvaranju regulatornog okvira koji potiče prilagodljivost, učinkovitost i zadovoljavanje stvarnih potreba poduzetništva.

Šest ispitanika izražava nezadovoljstvo Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja (HSFI) te tvrde da ovi standardi nisu u potpunosti ispunili njihova očekivanja. Oni naglašavaju potrebu za daljnjim prilagodbama kako bi standardi bolje odgovarali njihovim specifičnim

potrebama. Ova kritika može upozoravati na osjećaj da HSFI-ji trenutačno ne pružaju odgovarajuća rješenja ili da postoji prostor za unaprjeđenje, u cilju boljeg usklađivanja sa stvarnim potrebama poduzeća. Ispitanici također naglašavaju važnost prilagodbi kako bi HSFI-ji bolje odgovarali potrebama manjih poduzeća. Ovaj stav može preporučiti prepoznavanje osobitosti i jedinstvenih zahtjeva manjih poslovnih subjekata te potrebu za prilagodbama kako bi se osiguralo da standardi odražavaju stvarnu prirodu i potrebe različitih veličina i vrsta poduzeća.

Pet ispitanika Hrvatske standarde financijskog izvještavanja (HSFI) smatra odgovarajućima za potrebe malih i srednjih poduzeća. Ova stajališta upućuju na prisutnost tvrtki koje vjeruju da su HSFI-ji prilagođeni osobitim zahtjevima i poslovnim uvjetima njihovih poduzeća. Ovakvi odgovori mogu proizići iz različitih iskustava poslovanja, sektorskih posebnosti ili jednostavno odražavati individualne stavove prema standardima financijskog izvještavanja. Naglašavanje prikladnosti HSFI-ja za mala i srednja poduzeća pokazuje prepoznavanje fleksibilnosti i prilagodljivosti ovih standarda kako bi zadovoljili osobite potrebe manjih poslovnih subjekata. Ovo je bitna spoznaja s obzirom na raznolike izazove s kojima se susreću mala i srednja poduzeća u usporedbi s većim organizacijama.

U konačnici, različiti odgovori sugeriraju da ne postoji jedinstvena perspektiva prema prikladnosti HSFI-ja, već da ona ovisi o konkretnim potrebama i uvjetima svakog poduzeća. Otvoren dijalog regulatora, stručnjaka i samih poduzeća može dalje olakšati razumijevanje posebnosti pojedinih sektora i pridonijeti trajnom poboljšanju računovodstvenih standarda kako bi se bolje koristili raznolikostima poduzetničkog okruženja. Ukupno gledano, raznolikost dobivenih odgovora upućuje na kompleksnost pitanja uvođenja i primjene računovodstvenih standarda te na nužnost pažljivog razmatranja potreba i obilježja pojedinih poduzeća pri propisivanju regulatornih smjernica. Dobiveni odgovori naglašavaju važnost uzimanja u obzir različitih potreba i zahtjeva poduzeća pri razvoju i primjeni računovodstvenih standarda. Komunikacija i suradnja regulatora, struke i poslovnih subjekata mogu biti ključne da bi se osigurala bolja usklađenost i zadovoljavanje potreba raznolikog poslovnog okruženja. Različiti odgovori također naglašavaju nužnost komunikacije i suradnje između stručnjaka u području računovodstva i samih poslovnih subjekata. Takva suradnja postaje ključna za postizanje poboljšane usklađenosti s regulativama zadovoljenje raznovrsnih potreba koje proizlaze iz heterogenog poslovnog okruženja. Istovremeno, ovo međudjelovanje može pridonijeti boljem

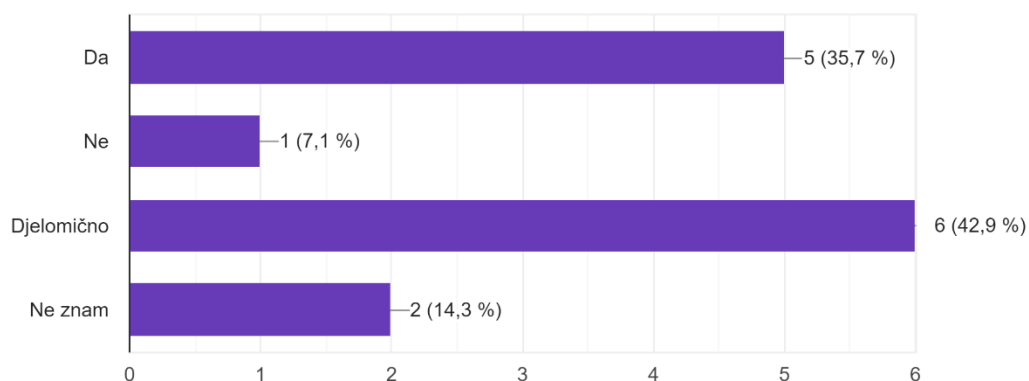
razumijevanju izazova i potreba različitih sektora, čime se olakšava stvaranje računovodstvenih standarda prilagođenih raznolikosti poslovnih praksi.

5.14. Doprinosi harmonizacije financijskih izvještaja

Na temelju prethodno dobivenih rezultata istraživanja, ispitanicima je postavljeno pitanje o njihovu stajalištu o mogućem doprinosu harmonizacije financijskih izvještaja poslovanju njihovih poduzeća. U današnjem dinamičnom poslovnom okruženju, pitanje harmonizacije financijskih izvještaja postaje iznimno važno u kontekstu sveprisutne globalizacije poslovanja i međunarodne trgovine. S obzirom na očekivanja da će standardizacija financijskih izvještaja olakšati međunarodne poslovne transakcije, izazov je to što pojedinci unutar poduzeća percipiraju mogući doprinos harmonizacije financijskih izvještaja njihovu poslovanju. U nastavku će biti analizirani stavovi ispitanika izraženi njihovim odgovorima na postavljeno pitanje, a s ciljem boljeg razumijevanja njihovih perspektiva o mogućem pozitivnom utjecaju harmonizacije financijskih izvještaja na poslovanje poduzeća. U grafikonu 15 prikazano je stajalište ispitanika o doprinosu harmonizacije financijskih izvještaja poslovanju poduzeća.

Grafikon 15: Prikaz stavova ispitanika o doprinosu harmonizacije financijskih izvještaja poslovanju poduzeća

14 odgovora

Izvor: sistematizacija autorice.

Rezultati dobiveni od pet ispitanika koji vjeruju da bi harmonizacija financijskih izvještaja doprinijela poslovanju, proizlaze iz prepoznavanja nužnosti usklađenosti i standardizacije u

financijskom izvještavanju. Njihova uvjerenja mogu biti povezana s očekivanjem pojednostavljanja međunarodnih poslovnih odnosa ili s vjerom u poboljšanje transparentnosti putem harmonizacije. Šest ispitanika smatra da bi harmonizacija djelomično doprinijela poslovanju, čime pokazuju odmjereni pristup. Njihovi stavovi sugeriraju prepoznavanje prednosti harmonizacije, ali istovremeno svijest o posebnostima i izazovima unutar vlastitog poslovnog konteksta. Takva odmjerena odražava realističan pristup prema mogućim koristima harmonizacije, uz istodobno prepoznavanje izazova. Jedan ispitanik koji izražava negativan stav prema doprinosu harmonizacije poslovanju vjerojatno ima osobne razloge za takav stav. Njegova sumnja prema promjenama ili sumnja u koristi koje bi donijela harmonizacija mogu biti povezane s njegovim jedinstvenim perspektivama i iskustvima. Dva ispitanika koja nisu sigurna u svoj stav odražavaju potrebu za dodatnim informacijama ili nedostatak jasne orijentacije prema prednostima i rizicima harmonizacije. Njihovi odgovori naglašavaju važnost daljnjih razgovora i naobrazbe da bi se implikacije harmonizacije razumjele u potpunosti.

Harmonizacija financijskih izvještaja kompleksan je problem, koji uključuje različite dijelove poslovanja, međunarodnih odnosa i standardizacije. Raznolikost stavova među ispitanicima ističe da postoji niz čimbenika koji oblikuju njihove perspektive uključujući posebnosti njihovih poslovnih okolina, različite stupnjeve iskustva i percepcije koristi harmonizacije. Osiguranje uspješne harmonizacije financijskih izvještaja zahtijeva više od jednostavnog usklađivanja s globalnim standardima. Osnova je u dinamičnom prilagođavanju unutarnjim potrebama i posebnostima svake organizacije.

5.15. Stav ispitanika o jedinstvenom računovodstvenom sustavu

Stavovi ispitanika o jedinstvenom računovodstvenom sustavu odražavaju veliku raznolikost mišljenja. Analizirajući njihove odgovore može se primijetiti da većina (šest ispitanika) vjeruje da bi uvođenje takvog sustava imalo pozitivan utjecaj na povećanje tržišta. Ova perspektiva upućuje na percepciju jedinstvenog računovodstvenog pristupa koji bi mogao potaknuti opću dinamiku tržišta poboljšanom transparentnosti ili olakšavanjem pristupa informacijama.

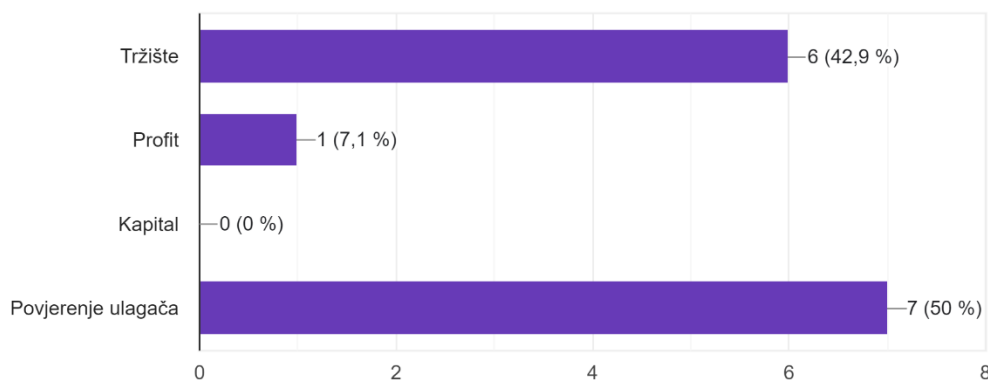
S druge strane, jedan ispitanik kao ključnu prednost jedinstvenog računovodstvenog sustava izdvaja mogućnost za povećanje profita. Njegovo stajalište predlaže da pojedinci prepoznaju

financijske dobitke koji bi proizašli iz uvođenja ovakvog sustava s pomoću smanjenja troškova ili unaprjeđenja financijskih procesa. Zanimljivo je primijetiti da nitko od ispitanika kao područje koje bi se moglo povećati nije istaknuo kapital. Ovaj nedostatak naglaska može upućivati na to da ispitanici smatraju druge aspekte važnijima ili da nisu prepoznali izravan utjecaj na kapital kao rezultat jedinstvenog računovodstvenog sustava.

Nadalje, sedam ispitanika kao moguću korist takvog sustava ističe povećanje povjerenja ulagača. Ovaj naglasak na povjerenju pokazuje svijest o važnosti povjerenja ulagača u uspješnost poslovanja te potrebu za sustavom koji može pridonijeti izgradnji i očuvanju tog povjerenja. Ukupno, prepoznata raznolikost stavova odražava složenost pitanja o učincima jedinstvenog računovodstvenog sustava. U grafikonu 16 prikazan je stav ispitanika o koristima jedinstvenog računovodstvenog sustava.

Grafikon 16: Prikaz stavova ispitanika o koristima jedinstvenog računovodstvenog sustava

14 odgovora

Izvor: sistematizacija autorice.

Postizanjem transparentnosti, stvaranjem ugodnog okruženja za moguće ulagače i uspostavom prestižnog sustava mjerenja – primjena računovodstvenih standarda donosi velike prednosti. Transparentnost je ključna jer omogućava potpunu usporedivost financijskih izvještaja među društvima različitih zemalja. Ova jasnoća ulagačima pomaže da lakše analiziraju i usporede izvještaje s drugim društvima, neovisno o njihovoj nacionalnoj pripadnosti.

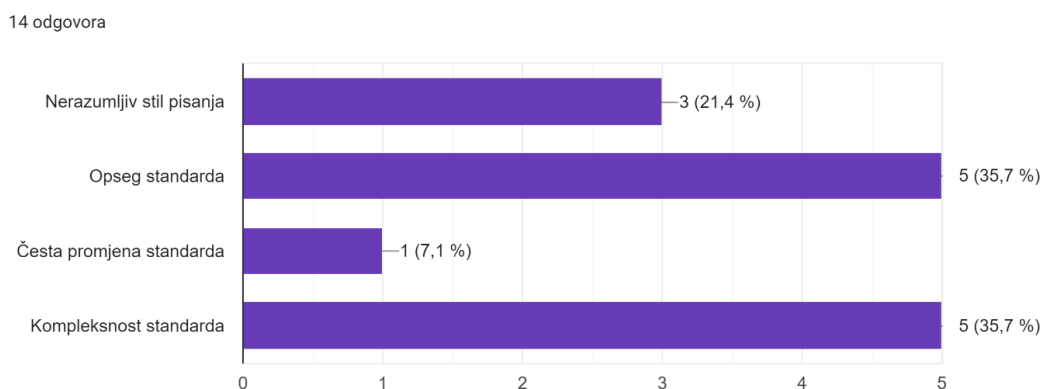
Znatna prednost za moguće ulagače je olakšano prepoznavanje i usporedivost izvještaja s onima iz zemlje iz koje potječu inozemni ulagači. Time se stvara povjerenje i podržava međunarodna mobilnost kapitala, jer ulagači mogu lakše procijeniti rizike i prilike u različitim

gospodarstvima. Primjena Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (MSFI) donosi i prestižan sustav mjerenja koji omogućuje usporedivost prihoda, rashoda, imovine, obveza, novčanog tijeka i drugih elemenata, bez obzira na zemlju registracije društva ili zemlju u kojoj je transakcija obavljena. Ova globalna usklađenost olakšava analizu poslovanja društava na međunarodnom tržištu i pridonosi jačanju povjerenja u financijske izvještaje na globalnoj razini.

5.16. Stavovi ispitanika o najizazovnijem aspektu primjene MSFI-ja

Ispitanici su pozvani da podijele svoje stajalište o najizazovnijem aspektu primjene Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (MSFI), pružajući važan uvid u percepciju stručnjaka i praktičara u području računovodstva. Ovaj odlomak analizira dobivene stavove, prepoznaje ključne izazove s kojima se sudionici suočavaju pri primjeni MSFI-ja i istražuje moguće posljedice za poslovanje. U grafikonu 17 prikazan je stav ispitanika o izazovima u primjeni MSFI-ja.

Grafikon 17: Prikaz stavova ispitanika o izazovima u primjeni MSFI-ja

Izvor: sistematizacija autorice.

Tri ispitanika kao izazov ističu nerazumljiv stil pisanja, što upozorava na percepciju da je jezik standarda težak i nerazumljiv. Ovo može sugerirati potrebu za dodatnom naobrazbom ili boljim resursima kako bi se olakšalo razumijevanje posebnosti MSFI-ja. Pet ispitanika naglašava izazove povezane s opsegom standarda. Ovo može upućivati na složenost i preopširnost MSFI-ja, što zahtijeva temeljitu analizu i implementaciju kako bi se osiguralo potpuno usklađivanje. Također, jedan ispitanik izdvaja problem čestih promjena standarda, što prikazuje dinamičnost

okoline u kojoj se standardi primjenjuju i može stvarati nesigurnost u pridržavanju najnovijih smjernica. Pet ispitanika prepoznaje složenost standarda kao ključan izazov, sugerirajući da su mnogi MSFI-je smatrali zahtjevnima zbog njihove stručne prirode i potrebe za preciznom primjenom. Ovaj aspekt može podrazumijevati potrebu za dodatnim obrazovanjem i stručnim resursima kako bi se olakšalo tumačenje i primjena standarda.

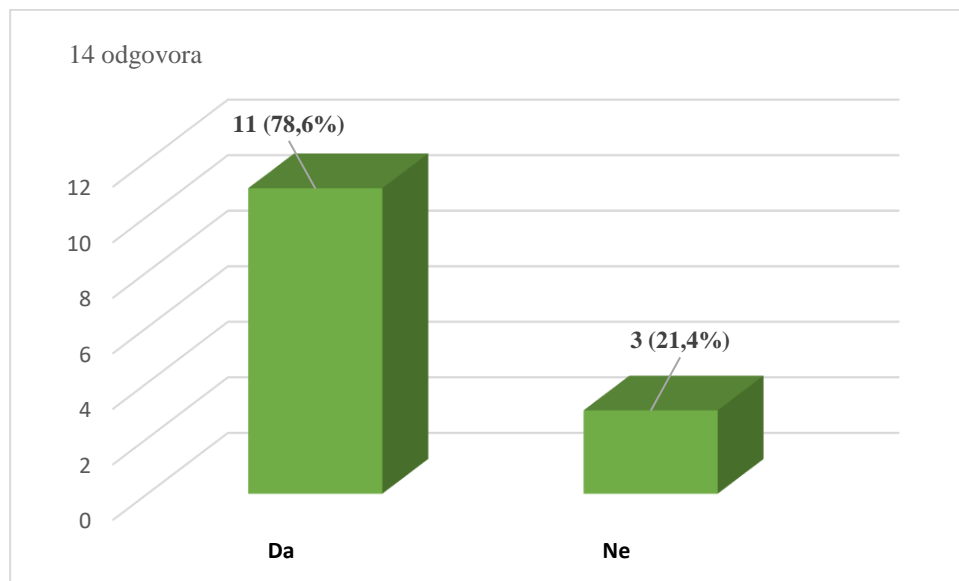
5.17. Utjecaj primjene Međunarodnih standarda financijskog poslovanja na međunarodno poslovanje

Međunarodni računovodstveni standardi, u obliku u kojem su danas poznati, prošli su kroz dugotrajan proces razvoja i stalnog unaprjeđivanja tijekom niza godina. Premda su ovi standardi već razvijeni i široko primijenjeni, ostaju podložni daljnjem razvoju i izmjenama. Potreba za stalnim poboljšanjem i prilagodbama proizlazi iz dinamičnog razvoja gospodarstva i poslovanja poduzeća, uzimajući u obzir različite zahtjeve za izvještavanjem. Neprekidno prilagođavanje standarda odražava se u njihovoj sposobnosti da odgovore na promjene u okruženju, tehnologiji, tržištu i zakonodavstvu – čime se osigurava njihova važnost i korisnost u suvremenom poslovnom okruženju. Potreba za usklađivanjem MSFI-ja/MRS-ova i US GAAP-ova posljedica je širenja svjetskih tržišta kapitala i nastojanja izbjegavanja dvostrukog, trostrukog, pa čak i u nekim slučajevima četverostrukog vođenja računovodstvenih standarda. Proces približavanja ne podrazumijeva potpunu identičnost ovih standarda, već njihovo usklađivanje po svim važnim stavkama, čime bi se uklonila potreba za usklađivanjem financijskih izvještaja i višestrukim vođenjem računovodstva. Ovaj proces još uvijek nije dovršen – iako su se brojne promjene već dogodile. Sukladno kratkoročnim i dugoročnim planovima Odbora za Međunarodne računovodstvene standarde i američkog Odbora za standarde financijskog izvještavanja, 2009. godina određena je kao ključna godina koja označuje dovršetak usklađivanja i približavanja ovih dvaju najvažnijih računovodstvenih standarda na svjetskoj razini (Mamić Sačer, Žagar, 2012:97).

U okviru ankete, ciljanoj skupini ispitanika postavljeno je pitanje o poslovanju sa zemljama članicama Europske unije ili trećim zemljama. Analizirajući dobivene odgovore, otkriveno je da od ukupnog broja ispitanika, njih 11 izjavljuje da aktivno posluje s objema kategorijama zemalja, čime pokazuju globalnu orijentaciju svog poslovanja. S druge strane, njih troje navode da trenutačno ne održavaju poslovne odnose ni s članicama EU-a ni s trećim zemljama. Ova

raznolikost u odgovorima prikazuje širok raspon poslovnih strategija unutar ispitivane skupine, pri čemu pojedini sudionici razvijaju međunarodne poslovne veze, dok su drugi možda usmjereni na lokalno tržište. Ovi rezultati pružaju uvid u globalnu perspektivu poslovanja pojedinaca unutar istraživanih područja, ističući važnost analize tržišta i poslovnih prilika – kako unutar Europske unije, tako i na globalnoj razini. U grafikonu 18 nalazi se prikaz poslovanja orijentiranog prema inozemstvu (EU-u/trećim zemljama).

Grafikon 18: Prikaz međunarodne prisutnosti poduzeća

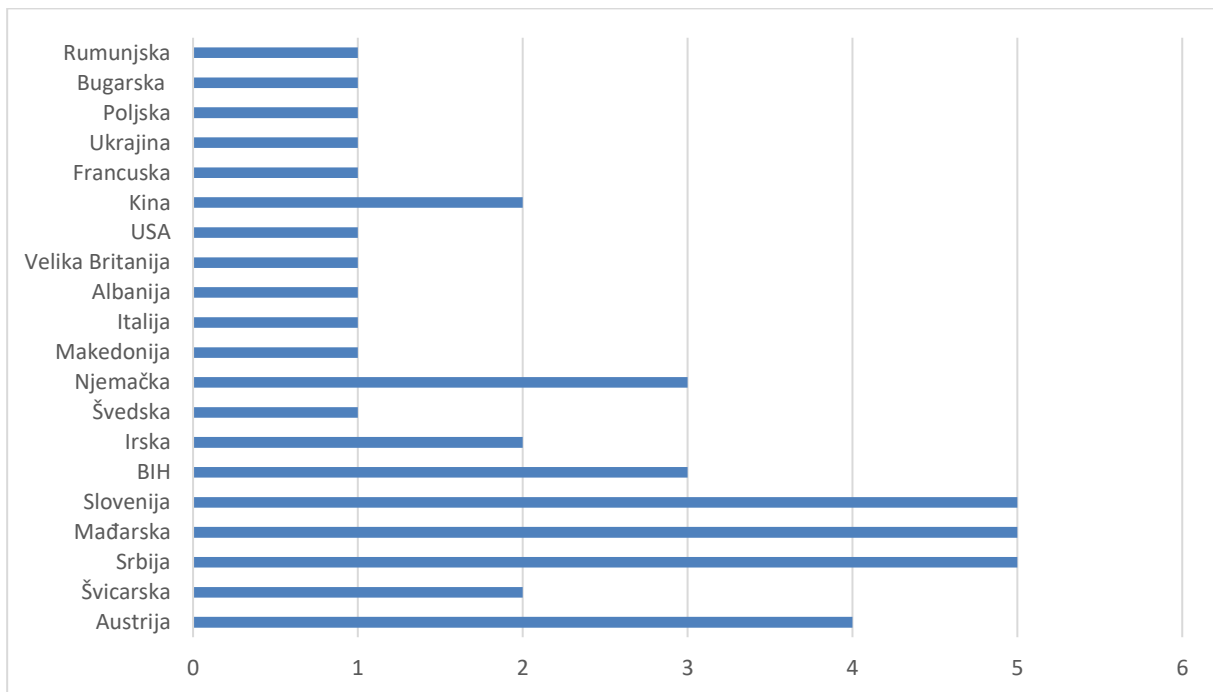

Izvor: sistematizacija autorice.

Sudionici koji su naznačili da posluju s inozemstvom upućeni su na dodatno pitanje otvorenog tipa, u kojem se od njih traži da preciziraju s kojim zemljama najčešće ostvaruju suradnju. Dodatna faza u anketnom procesu namijenjena je prikupljanju dodatnih i preciznijih podataka o važnim partnerskim odnosima ispitanika na globalnoj razini. Ispitanici su naveli različite kombinacije zemalja s kojima posluju, kao pozitivan pokazatelj globalne orijentacije i prilagodljivosti njihovih poslovnih strategija. U odgovorima su se često spominjale europske zemlje poput Austrije, Njemačke, Irske, Slovenije, Mađarske, Srbije i druge, što pokazuje izraženu prisutnost ispitanika na europskom tržištu. Manji broj ispitanika naveo je suradnju sa zemljama izvan Europe – poput Sjedinjenih Američkih Država i Kine – upućujući na globalnu dimenziju njihovih poslovnih mreža i strateško razmišljanje o širenju na različita tržišta. Neki su ispitanici naglasili suradnju sa zemljama poput Švicarske, Velike Britanije ili zemalja jugoistočne Europe. Važno je napomenuti da se spomenute zemlje geografski nalaze na području Europe, međutim, bitno je istaknuti da one nisu članice Europske unije. Ova

određenost upućuje na važnost regionalnih čimbenika i posebnosti tržišta, koje sudionici smatraju ključnima za svoje poslovne strategije. Očito je da su neki od njih prepoznali mogućnost i važnost suradnje sa zemljama koje, iako nisu unutar okvira Europske unije, ipak imaju ključnu ulogu u regionalnom kontekstu. Sudionici koji nisu pružili odgovore na ova pitanja nemaju poslovnu suradnju s inozemstvom te bi za njih trebalo utvrditi razloge za takav izostanak aktivnosti. Važno je razumjeti je li ova situacija rezultat posebnosti djelatnosti kojom se bave, ograničenja ili nemogućnosti za internacionalno poslovanje, mogućeg nedostatka zanimanja za takvu suradnju ili pak, nedostatka prilika koje bi ih potaknule na širenje na međunarodno tržište. U grafikonu 19 prikaz je zemalja s kojima posluju sudionici ankete.

Grafikon 19: Prikaz zemalja s kojima posluju sudionici ankete

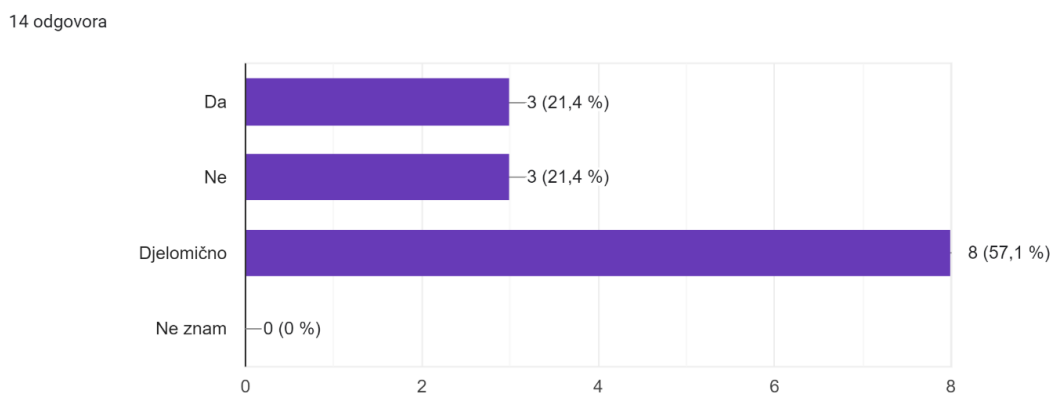

Izvor: sistematizacija autorice.

S obzirom na novu stvarnost u Republici Hrvatskoj, gdje je od 1. siječnja 2023. godine euro postao službena valuta, ispitanici su pozvani da podijele svoje mišljenje o tome kako će ova promjena utjecati na harmonizaciju njihovih financijskih izvještaja. Zanimljivo je primijetiti raznolike stavove među ispitanicima u vezi s ovim pitanjem. Tri ispitanika uvjereni su da će uvođenje eura pozitivno doprinijeti harmonizaciji njihovih financijskih izvještaja. Ovi sudionici vjerojatno prepoznaju prednosti jedinstvene valute u olakšavanju usporedbe i standardizacije izvještavanja. S druge strane, tri ispitanika smatraju da uvođenje eura neće imati znatan doprinos harmonizaciji financijskih izvještaja. Njihovi stavovi mogu proizići iz skeptičnog

pogleda na stvaranje jedinstvenog okvira izvještavanja ili iz osobitosti njihova poslovnog modela, koja može biti manje osjetljiva na valutne promjene. Veći broj ispitanika, njih osam, izražava stav djelomične podrške, upozoravajući na složenost situacije i prepoznavanje mogućnosti da će uvođenje eura imati djelomičan utjecaj na usklađivanje financijskih izvještaja. Ovi sudionici vjerojatno prepoznaju da će se promjene događati postupno i da će usklađivanje zahtijevati prilagodbe u poslovanju. U grafikonu 20 prikazan je stav ispitanika o utjecaju uvođenja eura u Republici Hrvatskoj na harmonizaciju financijskih izvještaja.

Grafikon 20: Stavovi o utjecaju uvođenja eura na harmonizaciju financijskih izvještaja

Izvor: sistematizacija autorice.

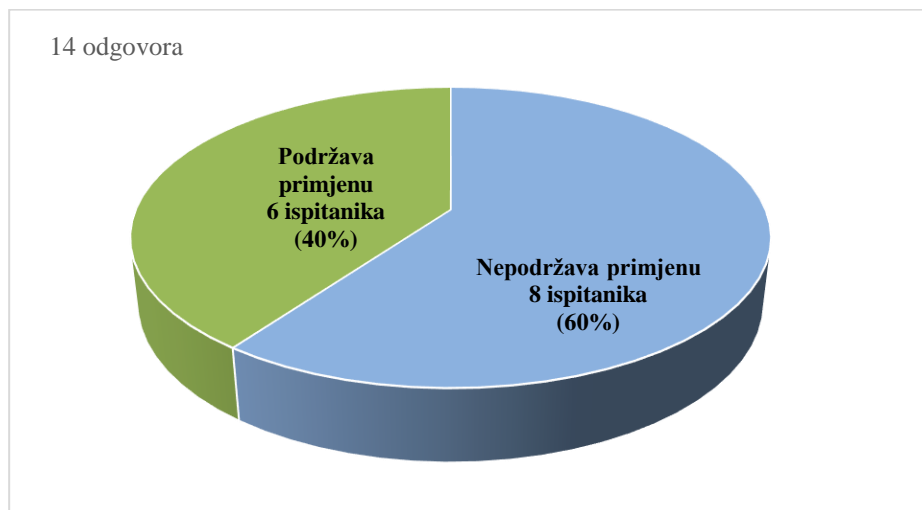
Ukupno gledajući, dobiveni odgovori odražavaju dinamičnost poslovnog okruženja usred procesa prilagodbe novoj valutnoj stvarnosti. Prikazani odgovori jasno ističu važnost pažljivog praćenja i analize utjecaja uvođenja eura na financijsko izvještavanje, posebno u raznolikim sektorima gospodarstva. Unatoč tome, trenutačno uvođenje eura ne pokazuje znatne utjecaje na financijske izvještaje, sugerirajući da su promjene još uvijek u fazi postupnog prilagođavanja.

5.18. Stavovi o primjeni MSFI-ja za mala i srednja poduzeća

Ispitanicima je postavljeno ključno pitanje o podršci ideje primjene novousvojenih Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (MSFI), s posebnim naglaskom na mala i srednja poduzeća. Od ukupnog broja ispitanika, osam ih je izrazilo potporu ovoj ideji, dok je šest ispitanika odgovorilo negativno. Rezultati otkrivaju da, od ukupnog broja ispitanika, njih osam podržava ovu ideju, dok šest ispitanika nije naklonjeno takvoj primjeni.

Ovi rezultati pružaju uvid u stavove poslovnog sektora o primjeni financijskih standarda, s posebnim naglaskom na mala i srednja poduzeća. Osam ispitanika koji podržavaju ovu ideju možda prepoznaju prednosti prilagodbe standarda kako bi oni bolje odgovarali potrebama manjih poduzeća, olakšavajući im izvještavanje i pridonoseći transparentnosti u financijskim radnjama. S druge strane, šest ispitanika koji nisu podržali ovu ideju vjerojatno imaju posebne razloge ili zabrinutosti vezane za primjenu novih standarda u kontekstu malih i srednjih poduzeća. Navedeno može uključivati financijske izazove, administrativna opterećenja ili sumnje u korist takve primjene. U grafikonu 21 prikazan je stav ispitanika o primjeni MSFI-ja za mala i srednja poduzeća.

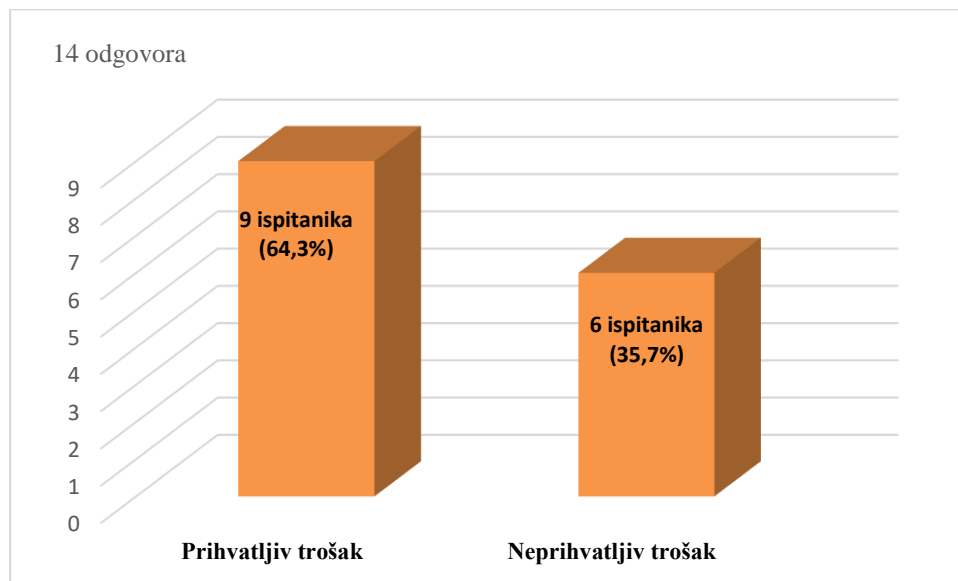
Grafikon 21: Stavovi o primjeni MSFI-ja za mala i srednja poduzeća

Izvor: sistematizacija autorice.

S obzirom na dobivene rezultate, u sklopu provedene ankete postavljeno je pitanje o prihvatljivosti troškova prilagodbe standardima za njihovo poslovanje. Od ukupnog broja ispitanika, devet ih smatra da bi troškovi prilagodbe bili prihvatljivi. Ovaj stav pokazuje spremnost tih poduzeća da investiraju u prilagodbu svojih praksi kako bi se uskladili s novim standardima, vjerojatno prepoznajući dugoročne koristi i poboljšanja koja proizlaze iz usklađivanja. S druge strane, pet ispitanika smatra da troškovi prilagodbe ne bi bili prihvatljivi. Ova perspektiva može proizlaziti iz financijskih ograničenja, trenutačnih izazova poslovanja ili procjene da troškovi prilagodbe nisu u skladu s očekivanim koristima ili prioritetima njihova poduzeća. U grafikonu 22 prikazan je stav ispitanika o mogućim troškovima prilagodbe.

Grafikon 22: Stavovi o troškovima prilagodbe novim standardima za mala i srednja poduzeća

Izvor: sistematizacija autorice.

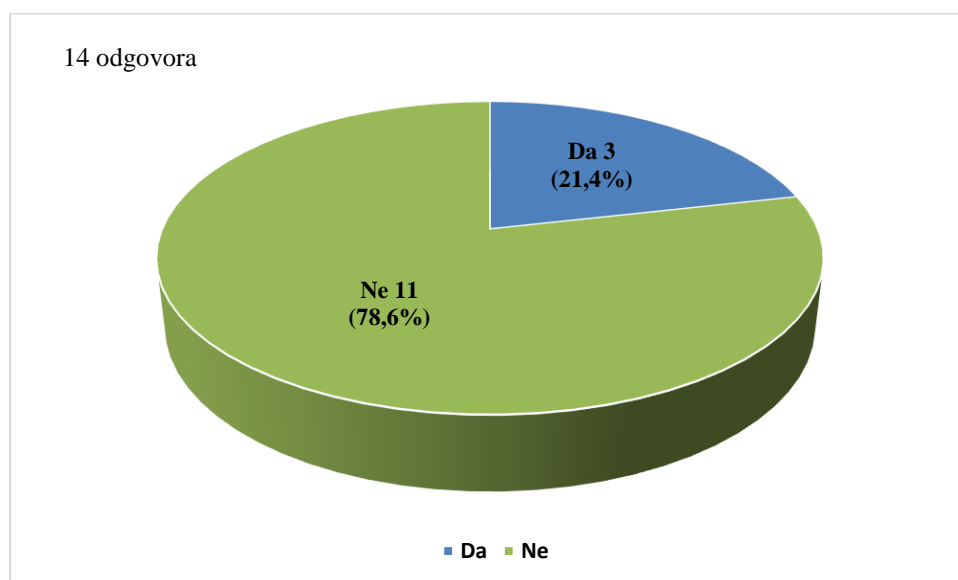
5.19. Uloga stručnog kadra u procesu harmonizacije financijskog izvještavanja

Proces harmonizacije financijskog izvještavanja zahtjevan je i složen posao koji uključuje prilagodbu i usklađivanje s novim standardima i zahtjevima. U tom kontekstu, pitanje stručnog kadra postaje ključno jer su stručnjaci odgovorni za pravilno uvođenje promjena.

Stručni kadar koji se bavi financijskim izvještavanjem i harmonizacijom trebao bi posjedovati određene ključne vještine i kvalifikacije, što podrazumijeva poznavanje relevantnih računovodstvenih standarda, poimanje poslovnog okruženja, iskustvo u tumačenju financijskih izvještaja i sposobnost analize i prilagodbe poduzeća novim standardima. Također, važno je da stručnjaci budu upoznati s najnovijim promjenama u računovodstvu i financijskim regulativama te da imaju mogućnost primijeniti ta znanja u praksi. Edukacija i neprestano usavršavanje ključni su s obzirom na to da se računovodstveni standardi i regulative mogu mijenjati tijekom vremena. Također, stručni kadar treba imati sposobnost suradnje s drugim dijelovima poduzeća, jer harmonizacija financijskog izvještavanja često zahtijeva suradnju različitih odjela kao što su financije, pravna služba i informacijska tehnologija. Shodno navedenom, može se zaključiti da je stručni kadar iznimno važan u uspješnom uvođenju harmonizacije financijskog izvještavanja, a njihove vještine i znanje ključni su za pravilno suočavanje s izazovima i promjenama u području financija i računovodstva.

Ispitanicima ciljane skupine postavljeno je pitanje o percepciji dostupnosti stručnog kadra u vidu kompetentnih računovođa na tržištu rada, s naglaskom na potrebna znanja i vještine profesionalnih računovođa. Pitanje o percepciji dostupnosti kompetentnih računovođa na tržištu rada otkriva zanimljive stavove ciljane skupine. Od ukupnog broja ispitanika, troje ih smatra da na tržištu rada trenutno postoji dovoljan broj kompetentnih računovođa, dok jedanaest ispitanika smatra da to nije slučaj. U grafikonu 23 prikazan je stav ispitanika o trenutnom stanju kompetentne radne snage s potrebnim znanjima i vještinama profesionalnih računovođa.

Grafikon 23: Dostupnosti kvalificiranih računovođa na tržištu rada

Izvor: sistematizacija autorice.

Ovi rezultati mogu upozoravati na određenu zabrinutost ili nedoumicu u vezi s dostupnošću stručnjaka iz računovodstva s potrebnim znanjem i vještinama. Razlozi ovakve percepcije mogu biti raznoliki uključujući mogući nedostatak određenih stručnih kompetencija, potrebu za svojevrsnim iskustvom ili teškoće u pronalaženju adekvatnih kandidata na tržištu rada. S obzirom na ove rezultate, organizacije ili stručna tijela u računovodstvenoj industriji mogli bi razmotriti dodatne napore u obrazovanju, osposobljavanju ili mentorstvu kako bi podržali rast kompetentnih računovođa. Također, mogli bi se razmotriti i mehanizmi suradnje između poslodavaca i obrazovnih institucija kako bi se zahtjevi tržišta rada bolje uskladili s obrazovnim sustavom. Prikazani rezultati ističu važnost pažljivog praćenja promjena na tržištu rada i

prilagođavanje strategija obrazovanja i zapošljavanja kako bi se osigurala adekvatna dostupnost visokokvalificirane radne snage u području računovodstva.

5.20. Zaključci provedenog istraživanja

- U istraživanju je sudjelovalo 14 ispitanika, financijskih direktora i vlasnika malih i srednje-velikih poduzeća na području Republike Hrvatske.
- Najviše ispitanika koji su sudjelovali u istraživanju magistri su struke (35,7 %), 21,4 % ispitanika ima visoku stručnu spremu, a mali broj ispitanika ima završen magisterij.
- Najveći broj ispitanika ima više od 11 godina iskustva u računovodstvu, ostali ispitanici imaju radno iskustvo u području računovodstva u rasponu od 0 do 5 godina ili između 6 i 10 godina.
- U istraživanju je sudjelovalo 71,4 % malih poduzeća i 28,6 % srednje-velikih poduzeća.
- Prema odgovorima, 71,4 % ispitanika primjenjuje HSFI, a 28,6 % ispitanika MSFI.
- Na pitanje o zadovoljstvu korisnika postojećim računovodstvenim sustavom, 64,3 % ispitanika izražava zadovoljstvo, dok ih 21,4 % nije zadovoljno, a 14,3 % nema izražen stav o tome.
- Od ukupnog broja ispitanih – 14,3 % korisnika odgovorilo je da je vrlo zadovoljno nacionalnim standardima financijskog izvještavanja, 64,3 % korisnika je zadovoljno, a 21,4 % odgovorilo je da i nije tako zadovoljno navedenim standardima.
- Utvrđeno je da je od ukupnog broja ispitanih, 14,3 % korisnika odgovorilo da je vrlo zadovoljno Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja, 57,2 % korisnika je zadovoljno, a 21,4 % odgovorilo je da i nije tako zadovoljno, dok 7,1 % korisnika uopće nije zadovoljno.
- Ispitanici su iznijeli svoj stav o najvećim izazovima s kojima se susreću u primjeni financijskih izvještajnih standarda. Najveći broj ispitanika, njih 42,9 %, odgovorio je da je opseg standarda preopširan, što je velik izazov; 28,7 % ispitanika najvećim izazovom smatra česte promjene standarda; 14,2 % ispitanika iskazalo je nezadovoljstvo s kompleksnošću standarda; a za također 14,2 % ispitanika najizazovniji je nerazumljiv stil pisanja.
- Na pitanje o percepciji edukacijske podrške u usvajanju i primjeni Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, 21,4 % ispitanika ocijenilo je podršku kao „dovoljno dobru“, dok je većina, odnosno 78,6 % ispitanika, podršku ocijenila kao „djelomično dobru“.

- Što se tiče pitanja o kvaliteti i transparentnosti postojećeg računovodstvenog sustava, samo 28,6 % ispitanika podržava postojeći sustav, izražavajući uvjerenje da su računovodstveni sustav i HSFI dovoljno kvalitetni i transparentni, dok 41,4 % ispitanika smatra da su potrebne promjene za poboljšanje kvalitete i transparentnosti.
- Ispitanici su iznijeli svoje mišljenje o vjerodostojnosti Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja u prikazivanju poslovnog uspjeha poduzeća. Od ukupnog broja, 78,6 % ispitanika odgovorilo je da smatra da oni vjerodostojno prikazuju podatke, dok 21,4 % sumnja u njihovu vjerodostojnost.
- Na temelju rezultata anketnog istraživanja o kvaliteti financijskih izvještaja u RH, 42,9 % ispitanika izrazilo je uvjerenje u dobru kvaliteta financijskih izvještaja, dok je 57,1 % ispitanika izrazilo suprotno mišljenje, tvrdeći da kvaliteta a nije zadovoljavajuća.
- Sudionici istraživanja iznijeli su svoje mišljenje o jasnoći, dosljednosti i informativnosti financijskih izvještaja – 42,9 % ispitanika smatra da su jasnoća, dosljednost i informativnost financijskih izvještaja zadovoljavajuće, a 57,1 % ispitanika izražava suprotno mišljenje.
- Rezultati istraživanja o primjenjivosti Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja u malim i srednje-velikim poduzećima prikazuju raznolike stavove među ispitanicima. 14,3 % ispitanika tvrdi da su ovi standardi primjenjivi, 21,4 % smatra da nisu primjenjivi, dok 64,3 % ispitanika smatra da su djelomično primjenjivi.
- Na pitanje o mogućem doprinosu harmonizacije financijskih izvještaja, 35,7 % ispitanika odgovorilo je da bi harmonizacija financijskih izvještaja imala pozitivan utjecaj na poslovanje, 42,9 % ispitanika smatra da bi harmonizacija djelomično doprinijela poslovanju, 7,1 % ispitanika izražava negativan stav prema doprinosu harmonizacije, dok 14,3 % ispitanika nema jasan stav o ovoj temi.
- Najveći broj ispitanika, njih 50 % od ukupnog broja ispitanih, kao moguću korist takvog sustava smatra da bi jedinstveni računovodstveni sustav povećao povjerenje ulagača, 42,9 % ispitanika smatra da bi imao pozitivan utjecaj na povećanje tržišta, a 7,1 % smatra da bi takav sustav povećao profit. Nitko od ispitanika nije istaknuo kapital kao područje koje bi se moglo povećati primjenom jedinstvenog računovodstvenog sustava.
- Ispitanici su iznijeli svoje stavove o najizazovnijem aspektu primjene Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja – 21,5 % ispitanika kao izazov posebno ističe nerazumljiv stil pisanja, 35,7 % ispitanika naglašava izazove povezane s opsegom standarda, 7,1 % ih ističe problem čestih promjena standarda, dok 35,7 % ispitanika kao ključan izazov u primjeni MSFI-ja prepoznaje složenost standarda.

- Analizirajući utjecaj primjene Međunarodnih standarda financijskog poslovanja na međunarodno poslovanje, 78,6 % ispitanika izjavljuje da aktivno posluje s inozemstvom, čime pokazuju globalnu orijentaciju svojeg poslovanja. S druge strane, 21,4 % ispitanika navodi da ne održava poslovne odnose ni s članicama EU-a ni s trećim zemljama.
- Ispitanici su naveli različite kombinacije zemalja s kojima posluju, što pokazuje raznolikost njihovih međunarodnih poslovnih aktivnosti. U odgovorima su se često spominjale europske zemlje poput Austrije, Njemačke, Irske, Slovenije, Mađarske, Srbije. Manji broj ispitanika naveo je suradnju sa zemljama izvan Europe, poput Sjedinjenih Američkih Država i Kine. Određeni ispitanici istaknuli su suradnju s određenim zemljama poput Švicarske, Velike Britanije ili zemalja jugoistočne Europe.
- Na temelju rezultata anketnog istraživanja o utjecaju uvođenja eura u Republici Hrvatskoj kao službene valute od 1. siječnja 2023. godine na harmonizaciju financijskih izvještaja, 21,4 % ispitanika izražava uvjerenje da će uvođenje eura pozitivno doprinijeti harmonizaciji njihovih financijskih izvještaja, 21,4 % ispitanika smatra da uvođenje eura neće imati važan doprinos, dok 57,2 % ispitanika izražava stav da će uvođenje eura imati djelomičan utjecaj na usklađivanje financijskih izvještaja.
- Od ukupnog broja ispitanika, njih 57,1 % smatra da su MSFI-ji prikladni za primjenu malim i srednje-velikim poduzećima, dok 42,9 % ispitanika ne dijeli isto mišljenje.
- U sklopu provedene ankete postavljeno je pitanje o prihvatljivosti troškova prilagodbe poslovanja novim standardima za njihovo poslovanje. Od ukupnog broja ispitanika, 64,3 % njih smatra da bi troškovi prilagodbe bili prihvatljivi, dok 35,7 % ispitanika smatra da oni ne bi bili prihvatljivi.
- Ispitanicima ciljane skupine postavljeno je pitanje o percepciji dostupnosti stručnog kadra u vidu kompetentnih računovođa na tržištu rada, s naglaskom na potrebna znanja i vještine profesionalnih računovođa. Od ukupnog broja ispitanika, 21,4 % ih smatra da na tržištu rada trenutno postoji dovoljan broj kompetentnih računovođa, dok 78,6 % ispitanika smatra da to nije slučaj.

6. RASPRAVA

Harmonizacija financijskog izvještavanja za mala i srednja poduzeća u Republici Hrvatskoj ključna je sastavnica u osiguravanju transparentnosti, dosljednosti i usporedivosti financijskih izvještaja, što je iznimno važno za održivo poslovanje i integraciju MSP-a na europsko i globalno tržište. U tom kontekstu, ovaj rad iscrpno analizira probleme i izazove s kojima se suočavaju hrvatski poduzetnici pri financijskom izvještavanju, posebno za MSP.

S obzirom na važnu ulogu malih i srednjih poduzeća u gospodarstvu, ovi oblici poduzeća nisu samo temeljni pokretači gospodarskog razvoja, već i izvor inovacija i ključan čimbenik u generiranju novih zaposlenja, što dodatno naglašava njihov značaj u poticanju dinamičnosti i konkurentnosti nacionalnog gospodarstva. Međutim, poduzeća se suočavaju s brojnim izazovima u financijskom izvještavanju uključujući nedostatak financijske stručnosti, ograničene resurse i složenost zakonodavnog okvira. Navedeni čimbenici otežavaju MSP-ima pružanje točnih, transparentnih i usporedivih financijskih informacija, što je ključno za privlačenje investicija i potporu održivom razvoju. Cilj harmonizacije računovodstvenih standarda unutar Europske unije i globalno jest olakšati ove izazove usklađivanjem praksi financijskog izvještavanja. Postizanje usklađenosti između nacionalnih standarda i Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (MSFI) za MSP pomoglo bi u smanjenju složenosti i troškova povezanih s financijskim izvještavanjem, a istovremeno poboljšavajući kvalitetu i usporedivost financijskih izvještaja. Provedeno istraživanje u okviru ovog rada daje doprinos razumijevanju trenutnog stanja i smjernica koje bi mogle oblikovati buduće preporuke u području financijskog izvještavanja za MSP u Republici Hrvatskoj. Prije samog istraživanja postavljeno je osam hipoteza, od kojih je sedam dokazano, dok je jedna opovrgnuta.

Prva hipoteza, o znatnom doprinosu harmonizacije financijskih izvještaja poboljšanju poslovanja poduzeća, može se smatrati djelomično dokazanom na temelju rezultata istraživanja. Analiza stavova ispitanika upućuje na raznolike perspektive o trenutnom računovodstvenom sustavu. Raznolikost stavova među ispitanicima naglašava složenost problema harmonizacije financijskih izvještaja, pri čemu različiti čimbenici oblikuju njihove perspektive uključujući posebnosti poslovnih okolina, iskustvo i percepciju korisnika u korist harmonizacije. Ispitanici ističu važnost harmonizacije financijskih izvještaja, no svjesni su da ona sama neće doprinijeti boljem poslovanju poduzeća.

Može se smatrati da druga hipoteza, o nedovoljnoj harmonizaciji trenutnog računovodstvenog sustava i standarda financijskog izvještavanja u Republici Hrvatskoj, nije potvrđena. Ispitanici izražavaju izrazito zadovoljstvo postojećim nacionalnim standardima financijskog izvještavanja, pri čemu većina korisnika smatra da su trenutni standardi učinkoviti i odgovarajući. Unatoč manjim izazovima ili potrebama za poboljšanjem koje su iznijeli neki korisnici, generalno gledano, većina ispitanika smatra da postojeći standardi pružaju adekvatne smjernice za financijsko izvještavanje.

Treća hipoteza, o nezadovoljstvu Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja (HSFI) među ispitanicima, potvrđena je. Ispitanici kao izazov ističu teško razumljiv stil pisanja, sugerirajući potrebu za dodatnom naobrazbom ili boljim resursima kako bi se olakšalo razumijevanje. Ovi rezultati potvrđuju potrebu za daljnjim prilagodbama HSFI-ja za bolju prilagodbu svojevrsnim potrebama korisnika.

Četvrta hipoteza, o negativnom utjecaju kompleksnosti standarda na zadovoljstvo korisnika, u potpunosti je potvrđena. Ispitanici su izrazili nezadovoljstvo zbog nerazumljivog stila pisanja, te opsežnosti, učestalih promjena i složenosti standarda. Analiza rezultata upućuje na nužnost pojednostavljenja i unaprjeđenja pristupa kako bi se poboljšalo ukupno zadovoljstvo korisnika u vezi s financijskim izvještavanjem prema hrvatskim standardima. Uočena kompleksnost standarda zahtijeva mijenjanje postojećih smjernica u svrhu olakšanog razumijevanja i tumačenja financijskih izvještaja korisnicima.

Peta hipoteza, vezana za otežane usporedbe financijskih informacija među malim i srednje-velikim poduzećima u Republici Hrvatskoj zbog standardizacije financijskog izvještavanja, djelomično je potvrđena. U ovom segmentu preporučuje se nastavak dijaloga stručnjaka iz područja financija i predstavnika malih i srednje-velikih poduzeća kako bi se pronašla ravnoteža između globalnih standarda i posebnosti pojedinih poslovnih okruženja. Dodatna edukacija i informacije bi također mogle pridonijeti boljem razumijevanju prednosti i izazova povezanih s primjenom međunarodnih standarda.

Šesta hipoteza, o prikladnosti Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (MSFI) za uporabu malim i srednje-velikim poduzećima, može se smatrati djelomično potvrđenom. Iako postoji podrška ideji, raznolikost odgovora upućuje na to da neki ispitanici vide izazove ili nedostatke vezane za primjenu MSFI-ja u kontekstu malih i srednjih poduzeća.

Sedma hipoteza, o izazovima malih i srednje-velikih poduzeća u Republici Hrvatskoj u vezi s nedostatkom financijske stručnosti u pravilnom primjenjivanju zakonodavnih zahtjeva za financijsko izvještavanje, može se smatrati potvrđenom. Važnost ovog problema dodatno se ogleda u potrebi izrade prilagođenih obrazovnih programa i osiguravanju dodatnih resursa kako bi se zaposlenici i donositelji odluka odgovarajuće pripremili za izazove u primjeni i tumačenju složenih financijskih standarda.

Osma hipoteza; o nedostatku resursa uključujući financijske, ljudske i tehničke resurse, kao preprece u postizanju visoke kvalitete financijskih izvještaja malih i srednje-velikih poduzeća; potvrđena je. Nedostatak određenih resursa, posebno financijskih, prepreka je za određena mala i srednje-velika poduzeća u postizanju visoke kvalitete financijskih izvještaja.

S obzirom na složenost i nejednaku percepciju korisnosti harmonizacije, potrebno je pažljivo razmotriti prilagodbe međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (MSFI) kako bi se bolje zadovoljile specifičnosti MSP sektora. Daljnji razvoj u području financijskog izvještavanja za MSP u Republici Hrvatskoj zahtijeva sveobuhvatan pristup, koji uključuje suradnju svih sudionika ovog procesa. Cilj je stvaranje okoline u kojoj će MSP-ovi moći proaktivno pristupiti financijskom izvještavanju, poboljšavati svoje poslovanje i doprinosti ekonomskom razvoju zemlje.

7. ZAKLJUČAK

Na temelju provedenog istraživanja utvrđeni su problemi malih i srednjih poduzeća s financijskim izvještavanjem u Republici Hrvatskoj, kao i određeni izazovi koji proizlaze iz zakonskih okvira za mala i srednja poduzeća. S obzirom na sve veću prisutnost hrvatskih poduzetnika na globalnom tržištu, harmonizacija financijskog izvještavanja je neophodna. Za postizanje harmonizacije financijskih izvještaja, ključno je precizno utvrditi i usuglasiti jedinstveni kriterij klasifikacije poduzeća. Ovaj korak neće samo omogućiti usporedbu financijskih izvještaja različitih poduzeća, već će pridonijeti dosljednosti i standardizaciji pristupa, stvarajući temelj za transparentno i učinkovito financijsko izvještavanje na različitim razinama sektora i zemalja. Harmonizacijom kriterija za klasifikaciju olakšalo bi se poslovanje, potaknulo investicije, omogućilo donošenje odluka i doprinijelo ekonomskom razvoju i stabilnosti na regionalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini. Mišljenja korisnika o mogućim doprinosima harmonizacije financijskih izvještaja raznolika su, te korisnici ističu da bi harmonizacija znatno doprinijela poslovanju.

Međutim, kod korisnika postoji i svijest o posebnostima i izazovima unutar vlastita poslovnog konteksta. Korisnici izražavaju zadovoljstvo trenutačnim računovodstvenim sustavom, no smatraju da postojeća kvaliteta i transparentnost Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja nisu dobre te predlažu nužnost razmatranja promjena ili unaprjeđenja u postojećem računovodstvenom sustavu i HSFI-ju, s ciljem prilagodbe stvarnim potrebama korisnika i očuvanja visoke razine transparentnosti i kvalitete.

Kao najveći problem primjene HSFI-ja, korisnici navode preopširan opseg standarda. Dodatno, neki od problema su učestale promjene standarda, njihova složenost i poteškoće u razumijevanju. Navedeni problemi uzrokuju nedovoljnu transparentnost financijskih izvještaja i otežavaju procjenu financijskog stanja poduzeća. Stav je ispitanika da Hrvatski standardi financijskog izvještavanja nisu u potpunosti ispunili njihova očekivanja te naglašavaju potrebu za daljnjim prilagodbama kako bi oni bolje odgovarali određenim potrebama poduzetnika.

Ciljane skupine ispitanika jasno iskazuju svoju usmjerenost prema globalnom tržištu, pri čemu većina poduzeća ostvaruje poslovne aktivnosti sa zemljama članicama Europske unije ili trećim zemljama. Mala i srednja poduzeća pokazuju sklonost harmonizaciji financijskih izvještaja te podržavaju ideju prilagodbe Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja potrebama

manjih poduzeća, smatrajući da bi takva prilagodba znatno olakšala proces izvještavanja pridonoseći povećanoj transparentnosti njihovih poslovnih aktivnosti.

Analiza stavova o jedinstvenom računovodstvenom sustavu pokazuje da većina ispitanika smatra kako bi takva pretpostavka pozitivno utjecala na tržište, naglašavajući transparentnost i povjerenje ulagača. Ipak, manji broj ispitanika vidi problem – ponajviše u financijskom i administrativnom opterećenju, a među ispitanicima postoji i sumnja u korist takvih primjena. Male i srednje tvrtke suočavaju se s ograničenim resursima, financijskim i ljudskim, što može otežati usklađivanje sa složenim regulatornim zahtjevima. Proces harmonizacije financijskog izvještavanja izazovan je i složen zadatak, koji zahtijeva prilagodbu i usklađivanje s novim standardima i zahtjevima.

U tom kontekstu, ključno postaje pitanje stručnog kadra, s obzirom na to da su stručnjaci odgovorni za pravilno uvođenje promjena. Ispitanici smatraju da u kontekstu usvajanja i primjene standarda financijskog izvještavanja postoji određena razina obrazovne podrške. Analiza trenutnog stanja na tržištu rada otkriva nedostatak kompetentnih stručnjaka. Ovi rezultati ističu važnost pažljivog praćenja promjena na tržištu rada i prilagođavanje strategija obrazovanja i zapošljavanja kako bi se osigurala adekvatna dostupnost visokokvalificirane radne snage u području računovodstva.

S pomoću reformi u financijskom izvještavanju, nužno je posvetiti posebnu pažnju pojednostavljivanju zakonskih zahtjeva za MSP. Cilj reforme jest uspostaviti pravila prilagođena veličini i složenosti poduzeća, istovremeno potičući transparentnost i važnost financijskih izvještaja. Istovremeno, naglašava se važnost edukacije poduzetnika o računovodstvenim standardima da bi se unaprijedila njihova sposobnost suočavanja s izazovima pri sastavljanju financijskih izvještaja. Za postizanje ovih ciljeva, ključna je suradnja zakonodavnih institucija, stručnjaka u računovodstvu i samih poduzetnika, stvarajući normativni okvir koji podržava jasno i prilagođeno financijsko izvještavanje. Otvoren dijalog i suradnja relevantnih dionika presudni su čimbenici za unaprjeđenje stanja i oblikovanje poticajnog okvira koji podržava transparentnost, povjerenje i održivi razvoj malih i srednjih poduzeća (MSP) u Republici Hrvatskoj. Iz tih razloga, nužno je neprestano praćenje prilagodbi financijskih izvještaja prema svojevrsnim potrebama MSP-ova u suvremenom poslovnom okruženju.

Kako bi se dublje razumjela dinamika transformacija u financijskim izvještajima, preporuka za buduća istraživanja upućuje na važnost sustavnog praćenja promjena tijekom vremena. Dodatno, preporučuje se proširenje uzorka ispitanika kako bi u ispitivanju sudjelovali različiti dionici uključujući revizore i predstavnike zakonodavnih institucija. Također, preporučuje se provedba međunarodne usporedbe sa sličnim istraživanjima u drugim zemljama ili regijama da bi se stekla šira perspektiva i prepoznale globalne potrebe u području financijskog izvještavanja MSP-ova.

POPIS LITERATURE

1. Čevizović, I. (2009). Treba li mijenjati HSFI?, RIF br. 8., Zagreb.
2. Dečman, N., Mamić Sačer, I., Sever Mališ, S., Sever, I., Tušek, B., Žager, K., Žager, L. (2013.). Harmonizacija i standardizacija financijskog izvještavanja malih i srednjih poduzeća, Zagreb, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika.
3. Deloitte (b.d.). Use of IFRS by jurisdiction, <https://www.iasplus.com/en/resources/ifrs-topics/use-of-ifrs> (pristupano 27. listopada 2023.).
4. Direktiva 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:02013L0034-20211221&from=HR> (pristupano 2. studenoga 2023.).
5. FINA Poslovne informacije i analize, <https://www.fina.hr/poslovne-informacije-i-analize/info.biz> (pristupano 16. studenog 2023.).
6. IFRS <https://www.ifrs.org/groups/international-accounting-standards-board/#resources> (pristupano 25. studenoga 2023.).
7. Mamić Sačer, I., Žager, K. (2012.) Usporedba: MSFI vs. HSFI, Zagreb, Ekonomski fakultet u Zagrebu.
8. Odluka o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, NN 30/2008, https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2008_03_30_992.html (pristupano 17. listopada 2023.).
9. Pravilnik o načinu rada Odbora za standarde financijskog izvještavanja, NN br. 78/15 i 134/15, https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_01_1_4.html (pristupano 14. listopada 2023.).
10. Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih i polugodišnjih financijskih izvještaja i drugih izvještaja društva za upravljanje alternativnim investicijskim fondovima, NN br. 150/2022, <https://www.zakon.hr/cms.htm?id=55087> (pristupano 21. listopada 2023.).
11. Ramljak, B. (2005a). Primjena računovodstvenih politika kod malih i srednje velikih poduzeća (SMEs) u „Mala i srednja poduzeća – financijski, računovodstveni i pravni aspekti osnivanja i poslovanja“, (ur. Lj. Vidučić), Split, Ekonomski fakultet u Splitu.
12. Ramljak, B. (2005b). Potrebe financijskog izvještavanja za mala i srednja poduzeća u Hrvatskoj, 40. simpozij „Računovodstvo, financije i revizija u suvremenim gospodarskim uvjetima“, Zagreb-Pula.

13. Ramljak, B., Žager, K. (2002). Potreba i iskustva drugih zemalja u razvoju računovodstva malih i srednjih poduzeća, XXXVII. Simpozij «Računovodstvo, financije i revizija u suvremenim gospodarskim uvjetima», Zagreb-Pula.
14. Uredba (EZ) br. 1606/2002 Europskog Parlamenta i Vijeća, <https://eur-ex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A32002R1606&qid=1701084205113> (pristupano 27. studenoga 2023.).
15. Uredba Komisije (EU) 2023/1803 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?qid=1695691544969&uri=OJ%3AJOL_2023_237_R_0001, (pristupano 18. studenoga 2023.).
16. Vujaković, M., Vukić, V. (2013). Prednosti i nedostaci u primjeni hrvatskih standarda financijskog izvještavanja kod malih i srednje velikih poduzeća, Osijek, Ekonomski fakultet u Osijeku.
17. Zakon o poticanju razvoja malog gospodarstva, NN br. 29/02, 63/07, 53/12, 56/13, 121/16, <https://www.zakon.hr/z/527/Zakon-o-poticanju-razvoja-maloggospodarstva> (pristupano 10. listopada 2023.).
18. Zakon o računovodstvu, NN br. 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20, 114/22, 82/23, <https://www.zakon.hr/z/118/Zakon-o-ra%C4%8Dunovodstvu> (pristupano 10. listopada 2023.).
19. Žager, K., Dečman, N. (2015). Računovodstvo malih i srednjih poduzeća, Zagreb, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika.
20. Žager, K., Smrekar, N. (2009). Iskustva u primjeni HSFI-ja, 44. simpozij „Financije i računovodstvo u zaštiti hrvatskog gospodarstva od recesije“, Zagreb, HZRFID.
21. Žager, K., Smrekar, N., Oluić, A. (2009). Računovodstvo malih i srednjih poduzeća, Zagreb, Mikrorad.
22. Žager, K., Žager, L. (1999). Analiza financijskih izvještaja, Zagreb, MASMEDIA.

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Stručna sprema ispitanika u anketi.....	35
Grafikon 2. Distribucija radnog iskustva u računovodstvu.....	35
Grafikon 3. Raspodjela poduzeća u anketi, prema veličini	36
Grafikon 4. Zadovoljstvo korisnika trenutnim računovodstvenim sustavom.....	37
Grafikon 5. Ocjena zadovoljstva korisnika nacionalnim standarda financijskog izvještavanja.....	38
Grafikon 6. Ocjena korisnika Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja.....	39
Grafikon 7. Prikaz izazova u praktičnoj primjeni HSFI-ja.....	41
Grafikon 8. Prikaz ocjene dostupnosti edukacijske podrške.....	43
Grafikon 9. Prikaz stajališta korisnika o kvaliteti i transparentnosti HSFI-ja.....	44
Grafikon 10. Percepcija objektivnosti HSFI-ja među ispitanicima.....	45
Grafikon 11. Prikaz mišljenja korisnika o kvaliteti financijskih izvještaja u RH.....	46
Grafikon 12. Ocjena jasnoće, dosljednosti i informativnosti financijskih izvještaja prema osobnoj percepciji korisnika.....	47
Grafikon 13. Prikaz stava o primjeni Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja u malim i srednje-velikim poduzećima.....	48
Grafikon 14. Preferencije korisnika u primjeni financijskih izvještajnih standarda.....	49
Grafikon 15. Prikaz stavova ispitanika o doprinosu harmonizacije financijskih izvještaja poslovanju poduzeća.....	52
Grafikon 16. Prikaz stavova ispitanika o koristima jedinstvenog računovodstvenog sustava.	54
Grafikon 17. Prikaz stavova ispitanika o izazovima u primjeni MSFI-ja.....	55
Grafikon 18. Prikaz međunarodne prisutnosti poduzeća.....	57
Grafikon 19. Prikaz zemalja s kojima posluju sudionici ankete.....	58
Grafikon 20. Stavovi o utjecaju uvođenja eura na harmonizaciju financijskih izvještaja.....	59
Grafikon 21. Stavovi o primjeni MSFI-ja za mala i srednja poduzeća.....	60
Grafikon 22. Stavovi o troškovima prilagodbe novim standardima za mala i srednja poduzeća	61
Grafikon 23. Dostupnosti kvalificiranih računovođa na tržištu rada	62

POPIS SLIKA

Slika 1. Mehanizmi harmonizacije financijskog izvještavanja	29
---	----

POPIS TABLICA

Tablica 1. Kriterij klasifikacije poduzeća prema kvantitativnim i kvalitativnim obilježjima	6
Tablica 2. Klasifikacija poduzeća prema Zakonu o računovodstvu	7
Tablica 3. Klasifikacija poduzeća prema Zakonu o poticanju razvoja malog gospodarstva	8
Tablica 4. Klasifikacija poduzeća prema direktivi Europske unije (2013/34)	8
Tablica 5. Broj poduzeća, zaposlenost, ukupan prihod i investicija u 2021. i 2022. godini	9
Tablica 6. Broj poduzeća, zaposlenost, ukupan prihod i investicija u 2021. i 2022. godini	10
Tablica 7. Pregled primjene MSFI-ja po zemljama na području Europe	15
Tablica 8. Prijedlog računovodstvene regulative za mala i srednja poduzeća	31

POPIS KRATICA

Oznaka ili kratica	Značenje
MSP	Mala i srednja poduzeća
HSFI	Hrvatski standardi financijskog izvještavanja
MRS	Međunarodni računovodstveni standardi
MSFI	Međunarodni standardi financijskog izvještavanja
ZOR	Zakon o računovodstvu
SWISS GAAP	<i>Swiss generally accepted accounting principles</i> (Švicarska općeprihvaćena računovodstvena načela)
NN	Narodne novine
FINA	Financijska agencija
RH	Republika Hrvatska
EU	Europska unija
IOSCO	<i>International Organization of Securities Commissions</i> (Međunarodna organizacija Komisije za vrijednosne papire)
IASB	<i>International Accounting Standards Board</i> (Međunarodni odbor za računovodstvene standarde)
US GAAP	<i>Generally Accepted Accounting Principles</i> (Američka općeprihvaćena računovodstvena načela)
FASB	<i>Financial Accounting Standards Board</i> (Odbor za standarde financijskog izvještavanja)
IASC	<i>International Accounting Standards</i> (Odbor za međunarodne računovodstvene standarde)
IFRIC	<i>International Financial Reporting Interpretations Committee</i> (Međunarodni odbor za tumačenje računovodstvenih standarda)
SIC	<i>Standing Interpretations Committee</i> (Odbor za tumačenje međunarodnih računovodstvenih standarda)
OECD	<i>Organisation for Economic Co-operation and Development</i> (Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj)
SME	<i>Small and Medium Sized Enterprises</i> (Mala i srednja poduzeća)